

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет перекладознавства

Кафедра англійської і німецької філології та перекладу
імені професора І.В. Корунця

Кваліфікаційна робота магістра з перекладознавства

ФАХОВА ТЕРМІНОЛОГІЯ ТОРГІВЕЛЬНИХ ДОГОВОРІВ В
ЮРИДИЧНОМУ ДИСКУРСІ ФРН ТА СПЕЦИФІКА ЇЇ ВІДТВОРЕННЯ
УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ (на матеріалі німецькомовних юридичних текстів)

Студентки групи МПн 55-18
денної форми навчання
факультету перекладознавства
спеціальності 035 Філологія,
спеціалізації 035.043 Германські мови і
літератури (переклад включно),
перша – німецька,
освітньо-професійної програми
Переклад і міжкультурна комунікація
(німецька мова і друга іноземна мова)
Булах Ірини Володимирівни

Допущена до захисту
« ____ » _____ 2019 року

Завідувач кафедри
_____ проф. Ніконова В.Г.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Науковий керівник:
доктор філологічних наук,
професор Пилипенко Р.Є.

Національна шкала _____
Кількість балів: _____
Оцінка: ЄКТС _____

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

KYIV NATIONAL LINGUISTIC UNIVERSITY

School of Translation Studies

Korunets Department of English and German Philology and Translation

Master Qualifying Diploma Paper in Translation Studies

PROFESSIONAL TERMINOLOGY OF TRADE AGREEMENTS IN THE
LEGAL DISCOURSE OF GERMANY AND THE SPECIFICS OF ITS
REPRODUCTION IN UKRAINIAN (case study of German legal texts)

Group MPn 55-18
Faculty of translation
Full-time student
Majoring 035 Philology,
Specialization 035.043 Germanic
Languages and Literature (including
Translation), German as the first language,
Educational Programme Translation and
Intercultural Communication (German and
Second Foreign Language)
Iryna V. Bulakh

Research supervisor:
R.E. Pylypenko
Doctor of Philology,
Full Professor

Kyiv – 2019

Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра англійської і німецької філології та перекладу
імені професора І.В. Корунця

Затверджую:

Завідувач кафедри англійської і німецької філології
та перекладу імені професора І.В. Корунця
_____ (підпис)
д.ф.н., проф. Ніконова В.Г.
“10” вересня 2019 р.

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу магістра з перекладознавства

студентки ІІ курсу МПн 55-18 групи факультету перекладознавства КНЛУ

Булах Ірини Володимирівни

(ПІБ студента)

спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.043 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – німецька, освітньо-професійної програми Переклад і міжкультурна комунікація (німецька мова і друга іноземна мова)

Тема роботи Фахова термінологія торгівельних договорів в юридичному дискурсі ФРН та специфіка її відтворення українською мовою (на матеріалі німецькомовних юридичних текстів)

Науковий керівник Пилипенко Р.Є.

Дата видачі завдання “10” вересня 2019 р.

Графік виконання дипломної роботи магістра з перекладознавства

№ п/п	Найменування частин і план кваліфікаційної роботи	Графік виконання	Підписи студента і керівника
1.	Аналіз наукових першоджерел і складання бібліографії	Жовтень 2018 р.	
2.	Написання теоретичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 1)	Листопад 2018 р.	
3.	Добір мовного матеріалу тексту і складання Додатку (100 німецькомовних речень та їх переклад)	Грудень 2018 р.	
4.	Аналіз мовного матеріалу тексту, який досліджується, і написання аналітичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 2)	Березень 2019 р.	
5.	Проведення перекладацького аналізу досліджуваного мовного явища і написання практичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 3)	Травень 2019 р.	
6.	Написання вступу і висновків дослідження, подання завершеної кваліфікаційної роботи науковому керівнику для попереднього перегляду	Вересень 2019 р.	
7.	Попередній захист кваліфікаційної роботи і подання завершеної кваліфікаційної роботи на кафедру	17 жовтня 2019 р.	
8.	Оформлення документації (відгуки) і підготовка презентації до захисту кваліфікаційної роботи	Жовтень 2019 р.	
9.	Захист кваліфікаційної роботи магістра з перекладознавства	Грудень 2019 р.	

Науковий керівник _____ (підпис)

Студент _____ (підпис)

**ВІДГУК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ МАГІСТРА З ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА**

студентки II курсу групи МПн 55-18 факультету перекладознавства спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.043 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – німецька, освітньо-професійної програми Переклад і міжкультурна комунікація (німецька мова і друга іноземна мова)

Булах Ірини Володимирівни
(ПІБ студента)

за темою **Фахова термінологія торгівельних договорів в юридичному дискурсі ФРН та специфіка її відтворення українською мовою (на матеріалі німецькомовних юридичних текстів)**

Відповідність кваліфікаційної роботи нормативним вимогам (необхідне позначити ✓ або +)		
1.	Наявність основних структурних компонентів	☐ усі компоненти присутні , ☐ один компонент відсутній ☐ декілька компонентів відсутні
2.	Відповідність оформлення, посилань і списку використаних джерел нормативним вимогам	☐ повна відповідність ☐ незначні помилки в оформленні ☐ оформлення неправильне
3.	Відповідність побудови вступу нормативним вимогам	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам
4.	Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам
5.	Відповідність аналітичної частини дослідження заявленій меті та завданням	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам
6.	Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам
7.	Відповідність висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам

Особиста думка керівника _____

Кваліфікаційна робота _____ може бути (не може бути)
(ПІБ студента)

рекомендована до захисту

_____ (підпис керівника)

_____ (ПІБ керівника)

” ____ ” _____ 2019 року.

РЕЦЕНЗІЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА З ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

студентаки II курсу групи МПн 55-18 факультету перекладознавства спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.043 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – німецька, **освітньо-професійної програми Переклад і міжкультурна комунікація (німецька мова і друга іноземна мова)**

Булах Ірини Володимирівни
(ПІБ студента)

за темою Фахова термінологія торгівельних договорів в юридичному дискурсі ФРН та специфіка її відтворення українською мовою (на матеріалі німецькомовних юридичних текстів)

	Критерії	Оцінка в балах
1.	Наявність основних компонентів структури роботи — загалом 10 балів (усі компоненти присутні – 10, один компонент відсутній – 5, декілька компонентів відсутні – 0)	
2.	Відповідність оформлення роботи, посилань і списку використаних джерел нормативним вимогам до кваліфікаційної роботи — загалом 10 балів (повна відповідність – 10, поодинокі огріхи у форматуванні – 8, незначні помилки в оформленні – 6, значні помилки в оформленні – 4, оформлення переважно не відповідає вимогам – 0)	
3.	Відповідність побудови вступу нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10, поодинокі огріхи стилістичного характеру – 8, несуттєві помилки у формулюваннях – 6, суттєві помилки у формулюваннях – 4, не відповідає вимогам за структурою і змістом – 0)	
4.	Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10, несуттєві помилки у формулюваннях – 8, недостатня кількість проаналізованих іноземних джерел (мін. 30%) – 6, відсутній критичний аналіз наукових праць – 4, не відповідає вимогам за структурою і змістом – 0)	
5.	Відповідність аналітичної частини дослідження заявленій меті та завданням — загалом 10 балів (повна відповідність – 10, несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8, несуттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу – 6, суттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу – 4, відсутність власного аналізу фактичного матеріалу (100 речень) – 0)	
6.	Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10, несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8, несуттєві помилки при перекладі фактичного матеріалу – 6, суттєві помилки при перекладі й аналізі фактичного матеріалу – 4, відсутність перекладацького аналізу фактичного матеріалу (100 речень) – 0)	
7.	Відповідність висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження — загалом 10 балів (повна відповідність – 10, несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8, неповне висвітлення результатів дослідження – 6, часткове висвітлення результатів дослідження – 4, не відповідає результатам дослідження – 0)	

Усього набрано балів: _____

(ПІБ рецензента)

(підпис рецензента)

” _____ ” _____ 2019 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	1
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФАХОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В ЮРИДИЧНОМУ ДИСКУРСІ: МОВОЗНАВЧИЙ І ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧИЙ АСПЕКТИ	4
1.1. Термінологічна лексика: поняття терміна та його функції	4
1.2. Фахова термінологія як об'єкт перекладознавчих досліджень	14
1.3 Договір як різновид юридичного дискурсу	24
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	29
РОЗДІЛ 2 СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФАХОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТОРГІВЕЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ ЮРИДИЧНОГО ДИСКУРСУ	31
2.1. Структурні моделі термінів торгівельних договорів	31
2.2. Семантичні ознаки термінології торгівельних договорів	37
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2	54
РОЗДІЛ 3 ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ НІМЕЦЬКИХ ТЕРМІНІВ ЮРИДИЧНОГО ДИСКУРСУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	55
3.1. Еквівалентне відтворення	55
3.2. Застосування перекладацьких трансформацій	68
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3	73
ВИСНОВКИ	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	81
СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ	86
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	87
ДОДАТКИ	88
Додаток А	88
Додаток Б	92
ZUSAMMENFASSUNG	115

ВСТУП

Прогрес людства, розвиток науки і техніки передбачає активну дослідницьку діяльність у галузі термінологічної лексики, явищ і процесів номінації та термінологізації. Разом з цим увагу дослідників привертають проблеми перекладу, становлення, семантики, деривації та тенденції розвитку термінології як прошарку наукової лексики. Вчені доходять висновку, що для підтримання орієнтації та одностайності при зображенні фахових знань сучасний стан науки вимагає поглибленого вивчення таких питань, як особливості перекладу термінів, генезис, процеси формування термінологічних систем, семантизація та стандартизація термінів, їхня реалізація в науковій літературі та науковій комунікації.

Дослідження термінів як лінгвістичної категорії посідає важливе місце в мовознавстві. Перш за все основним у вивченні цього прошарку лексики є їхні особливості та функціонування. Саме вони можуть викликати труднощі під час вибору способів перекладу українською мовою. Подолання останніх і є одним із пріоритетних завдань у переклададознавстві.

Юридична термінологія набуває особливого значення в період посилення інтеграції країн та міжнародних економічних зв'язків. Тому запропоноване дослідження присвячене особливостям перекладу німецької термінології юридичного дискурсу (а саме текстів торгівельних договорів) українською мовою.

Актуальність теми пов'язана з важливістю правових норм і законів у системі міжнародних зв'язків, їх адекватної мовної реалізації при перекладі, а також з розробкою методичних рекомендацій та вказівок щодо поліпшення праці перекладача, який здійснює переклад юридичного тексту, що містить специфічну юридичну термінологію, низку усталених слів та словосполучень.

Мета дослідження — дослідити лінгвістичні особливості відображення німецької фахової лексики, на матеріалі торгівельних договорів, українською мовою.

Завдання дослідження:

- систематизація, закріплення та розвиток набутих фахових теоретичних і практичних галузевих (мовознавство та аспектний переклад) знань;
- розвиток навичок та умінь виконання лінгвістичного та перекладацького аналізу з метою запобігання помилок під час здійснення перекладацької діяльності;
- виконання інформаційного пошуку із використанням новітніх інформаційних технологій;
- удосконалення вміння логічно та переконливо обґрунтовувати свою точку зору щодо прийняття рішень філологічного або перекладацького характеру.

Об'єктом наукового дослідження є термінологічна лексика сучасного німецького юридичного дискурсу та її відповідники українською мовою, яка зустрічається у текстах торгівельних договорів.

Предметом наукового дослідження є семантичні особливості фахової лексики юридичного дискурсу (договірних текстів) при перекладі українською мовою.

Методи дослідження. У кваліфікаційній роботі використано такі методи дослідження: трансформаційний метод, структурно-семантичний метод, метод перекладацького аналізу тексту, метод зіставного та порівняльного аналізу, метод кількісних підрахунків.

Наукова новизна одержаних результатів виконаної наукової роботи полягає в тому, що вони є певним внеском до загальної теорії перекладу, зіставної лексикології, зіставної теоретичної граматики німецької та української мов, лінгвокраїнознавства.

Практичне значення. Отримані результати може бути використано у викладанні теорії і практики перекладу у вищій школі («Аспектний переклад», «Галузевий переклад»), зіставної лексикології німецької та української мов («Термінологічна лексика», «Безеквівалентна лексика», «Фразеологізми»),

зіставної теоретичної граматики німецької та української мов («Дієслово», «категорія модальності», «Модус»), лінгвокраїнознавства.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження було апробовано на щорічній науково-практичній конференції «Людина і світ: Діалог мов та культур».

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів з висновками до кожного з них, висновків до всієї роботи, списків використаних джерел, додатків та резюме.

У **Вступі** визначається актуальність теми, мета і завдання, предмет та об'єкт, методи дослідження, наукова новизна, практичне значення та апробація результатів дослідження.

У **Розділі 1** висвітлюються теоретичні принципи дослідження спеціальної термінології в юридичному дискурсі. Разом з тим розглядається також договір як різновид юридичного дискурсу.

У **Розділі 2** аналізуються та наводяться структурно-семантичні особливості фахової лексики торгівельних документів юридичного дискурсу.

У **Розділі 3** надаються практичні пропозиції щодо застосування конкретних перекладацьких прийомів для досягнення адекватності перекладу відібраних фрагментів німецькою мовою та обґрунтування доцільності застосування саме цих прийомів перекладу.

У **Висновках** підводяться підсумки дослідження стосовно досягнення робочої гіпотези, а також надаються відповіді на проблематичні питання, що були поставлені у Вступі. Зазначено перспективи та напрями подальших досліджень обраної теми.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФАХОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В ЮРИДИЧНОМУ ДИСКУРСІ: МОВОЗНАВЧИЙ І ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧИЙ АСПЕКТИ

1.1. Термінологічна лексика: поняття терміна та його функції

Розвиток сучасних наук, гуманітарних і природничих, вимагає вдосконалення їх термінологічних систем, а отже, дослідження проблем становлення, лінгвістичних особливостей, семантики, дериваційних процесів та стилістичного функціонування галузевих термінологій.

За визначенням А. Коваленко, терміном є емоційно нейтральне слово чи словосполучення, яке вживається для точного вираження понять та назв предметів [18: 11]. Передача німецьких термінів українською мовою вимагає знання тієї галузі, якої стосується переклад, розуміння змісту термінів німецькою мовою і знання термінології рідною мовою. При перекладі юридичної літератури важливе значення має взаємодія терміну з контекстом, завдяки чому виявляється значення слова [13: 71].

Нерозривний зв'язок юридичних понять і відповідних їм термінів полягає у тому, що упорядкування правової термінології неможливе без досить глибокої наукової розробки юридичних понять, їх логічного аналізу і точного визначення. Якщо юридичні поняття визначені недостатньо ясно, про точну термінологію не може бути і мови. Як відзначає В. Виноградов, усякі «спроби упорядкування термінів без попереднього аналізу понять, що ними виражаються, залишаються безрезультатними» [7: 15]. Поняття, назване словом, виражає суть явища, відображає об'єктивну істину; слово в системі – логос, термін.

Академічний тлумачний словник дає визначення слова «*поняття*»: *Розуміння кимось чого-небудь, що склалося на основі якихось відомостей, власного досвіду; Сукупність поглядів на що-небудь, рівень розуміння чогось.*

На думку Н. Раєвської, термін можна визначити як слово, що характеризується не лише стильовою співвіднесеністю, а й певною замкненістю в системі лексики на означення понять якоїсь окресленої галузі знань [25: 13].

Юридичний термін буває полісемічним, хоча однією з вимог до терміна є саме його однозначність, адже законодавець повинен дати юридичному термінові єдине визначення, що враховує всі істотні ознаки, які мають правове значення. Наявність у терміна декількох різних законодавчих дефініцій веде до нечіткості, розпливчастості правового регулювання, породжує непорозуміння і помилки, як правило, з боку тих, на кого поширюється дія законодавчого акта. Однак визначення правового поняття в законі дуже важливо і з нормативної сторони. Орган або особа, що застосовують або виконують правове розпорядження, не можуть трактувати дане законодавцем поняття інакше, чим це сформульовано в нормативному акті.

Зазначимо, що термін, як правило, виконує дві функції – номінативну (тобто називає поняття) та функцію відображення змісту поняття. Будь-який термін у певній системі понять на противагу звичайному слову (чи словосполученню) повинен мати обмежений, чітко зафіксований зміст.

Оскільки єдиного визначення терміна в лінгвістичній літературі поки не існує, актуальним залишається завдання такого визначення. Навіть не дуже глибоке дослідження термінології в області юриспруденції показує, що далеко не завжди термін точно виражає спеціальне поняття, не завжди однозначний і виражає тільки одне поняття, не завжди він входить тільки в одну терміносистему, не завжди тільки одне слово – термін.

Доведено, що термін не завжди має точні семантичні межі й виражає точно окреслене поняття. Термін – це мовний знак, репрезентуючий наукове поняття спеціальної, професійної галузі знання. Існують деякі особливості юридичного тексту, вони ведуть до труднощів, що виникають у процесі його семантичної інтерпретації.

Відповідно до положень *Енциклопедичного юридичного словника* юридичні терміни поділяються на три різновиди за ознакою "зрозумілості" тієї або іншої частини населення:

1. *Загальнозначущі терміни* характеризуються тим, що вони вживаються в повсякденному вжитку і зрозумілі усім; до цієї групи термінів відносяться, наприклад: *біженець, свідок, працівник; der Mittäter, die Akkreditierung*.

2. *Спеціальні юридичні терміни* володіють особливим правовим змістом, (зрозумілі не всім, а лише фахівцям в області права), наприклад: *необхідна оборона, задоволення позову; eine Gegenbeschuldigung gegen j-n erheben*.

3. *Спеціально-технічні терміни* відбивають область спеціальних знань – техніки, економіки, медицини і т.д. (ці терміни повинні бути зрозумілі юристові, що є ще і фахівцем в іншій області) наприклад: *недоброякісна продукція, правила техніки безпеки, nicht patentfähig, atomwaffenfrei*. [29: 16].

Основна функція термінологічної лексики номінативна, терміни називають спеціальні поняття з різних галузей людських знань. У цій функції вони завжди виступають у науковому, публіцистичному, професійно-виробничому й діловому стилях. Проте термінологічні слова можуть вживатися й поза цими стилями, їх досить часто використовують і в мові сучасної художньої літератури, в якій вони, крім свого прямого номінативного значення, набувають і додаткових значень, а також експресивного чи емоційного забарвлення.

У мові художньої літератури терміни можуть втрачати «свою стилістичну замкненість», а використання термінологічних слів «у ролі складових елементів тропів і художніх образів» зумовлює часткову чи й повну їх семантичну детермінологізацію [11: 55].

У зв'язку з появою нових галузей права, відкриття нових явищ виникають значні труднощі визначення загальнонаукової, загальнотехнічної галузевої і вузькоспеціальної термінології: загальнонаукові і загальнотехнічні терміни – це терміни, які вживаються в декількох галузях науки і техніки.

Галузеві терміни – це терміни, які вживаються лише в одній галузі знань. Наприклад: *правові норми, прийнятий закон, nichtig*.

Вузькоспеціальні терміни – це терміни, які характерні для спеціальності даної галузі. Наприклад: *позов, нунціатура, der Kaplan, das Protokoll* [20: 82].

В умовах, коли потрібно давати назви новим явищам та поняттям, багато загальноновживаних слів набувають визначеної специфіки. Відбувається спеціалізація їх значення при передачі термінів іншою мовою і уніфікація перекладних еквівалентів.

Інколи в текстах зустрічаються слова і словосполучення, які відносяться до різних функціональних систем, тобто різних галузей.

У сучасному мовознавстві велика увага приділяється проблемам, пов'язаним з глобалізацією, перш за все запозиченням. Багатий матеріал з цієї проблеми представлений в німецькій мові, яка протягом своєї історії зазнавала впливу різних мов: кельтських, латини, грецької, французької. У сучасній німецькій мові використовується велика кількість англіцизмів, які почали проникати в деякі сфери німецької мови в пізні середньовіччя [17].

На відміну від ситуації в минулому, коли запозичення вживалися елітою суспільства, в сучасній німецькій мові вони використовуються широкими прошарками населення. Зараз англійські запозичення увійшли в моду [30], крім того вони вживаються в спеціальних галузях знань: наприклад, в німецькій мові 50% лексем з області комп'ютерних знань позначаються англійськими словами (у французькій мові цей показник дорівнює 82%) [17].

Численні сучасні німецькі вчені пишуть про надмірно частотне використання запозичень у німецькій мові; англійські слова настільки міцно входять в мову німців, що з'явилося навіть поняття *Denglisch*.

Найбільшим показником є число зустрінутих нами лексем і елементів, які прийшли з англійської мови після 2000 р, що пояснюється домінантним становищем англійської мови як мови міжнародного спілкування практично у всіх країнах світу. Великою є й кількість запозичень із французької та латинської мов, хоча загальне число слів і елементів з цих мов менше, ніж

число слів та елементів з англійської мови, оскільки запозичення з англійської мови – це незавершений процес, і надалі деякі англіцизми можуть випасти з активного вживання, як це сталося з рядом галліцизмів і латинізмів.

У розглянутих статтях запозичення XXI ст. прийшли з англійської мови (за винятком одного французького запозичення). Всі вони певною мірою зберігають своє іншомовне написання (наприклад, Smartphone, Trainer, Fitnesscoach і т.ін.), хоча і пишуться з традиційною для німецьких іменників великої літери, чого не спостерігалось ще кілька років тому (Mein Leben ist eine giving-story. Ich habe verstanden, daß man ... das future- Denken haben muß), тобто йде поступове онімечення запозичених слів і елементів.

Серед запозичень зустрічаються складні слова, в яких обидва або один з елементів запозичені з іншої мови. Можна виділити три типи подібних утворень:

- 1) похідне від іноземного кореня;
- 2) складне слово, що складається щонайменше з однієї німецької та з однієї іноземної основи;
- 3) складне слово, що складається з двох або більше іноземних основ.

Ми вважаємо, що всі три зазначені типи є різновидами гібридних слів. Слідом за Т.В. Пономарьовою, ми розуміємо під гібридними словами «єдині словесні комплекси, утворені злиттям запозичених і німецьких словотвірних елементів за німецькими словотвірними моделями» [5].

Найчастіше до запозичених основ, що позначає суб'єкт дії, додається німецький суфікс жіночого роду -in: Designerin, Bloggerin, Journalistin, що є характерною особливістю німецької мови.

Гібридні слова найчастіше утворюються в результаті зсуву, тобто походять від словосполучення в іноземній мові. Прикладами таких утворень можуть служити лексеми Smartphone, Tabletcomputer, Fitnesscoach, Internetkonzern, Rekordtransfer, Topmodel, Styleguide і т.ін. Зрушення є досить поширеним типом словоскладання в німецькій мові для іменних (Nahost-Diskussion) і для неіменних частин мови (zugrunde) [3], тоді як при

запозиченнях зрушення використовується переважно для іменників. У текстах зустрічаються три способи написання: окремо, разом і через дефіс.

Історія запозичень і їх інтеграції в словникові склади інших мов в найбільшою мірою пов'язана з історією народу і його відносинами з іншими народами. Англійська та німецька культури мали у минулому й мають наразі достатньо тісні контакти. Вплив цих культур одна на одну можна простежити історично. Перша при цьому має найбільший вплив на другу: величезна кількість запозичень приходить в німецьку мову з англійської або американської англійської, збагачуючи таким чином словниковий склад приймаючої мовної системи.

Слід при цьому зазначити, що терміни англо-американізм (слово, запозичене з англійської мови або його американського варіанту [13]), і англіцизм (слово або мовний зворот, запозичені з англійської мови або створені за зразком англійського слова або виразу [37]) будуть використовуватися в нашій роботі в якості тотожних.

Виникнення англо-американізмів в німецькій мові поділяється на два тривалі етапи [38]:

- 1) кінець XIX – початок XX століття;
- 2) середина XX століття, після Другої світової війни.

Безумовно, дані етапи здійснили колосальний вплив на німецьку мову тих років і визначили її розвиток в напрямку, в якому вона існує сьогодні.

Так, період кінця XIX – початку XX століття характеризується в Німеччині індустріальною революцією, яка сприяла активізації англо-американської лексики. На даному етапі простежується запозичення величезної кількості термінів, які прийшли з таких наук, як філософія, економіка і політика (англ. – Parliament, Meeting, Opposition і т.ін.).

На другому етапі інтеграції англо-американських запозичень події після Другої світової війни суттєво вплинули на словниковий склад німецької мови. Східна частина Німеччини в той час була огорожена від впливу англійської

мови, чого не можна було сказати про західну її частину, де тенденція до активізації англо-американської лексики простежувалася найбільш чітко.

Ще однією причиною інтенсивного припливу англо-американізмів у німецьку мову в повоєнний час стало становлення США і Великобританії як світових держав, що справляють культурний, політичний і економічний вплив.

Нижче ми пропонуємо розглянути основні причини, шляхи та напрямки запозичень, про яких пише у своїй фундаментальній праці "Die Entwicklung der deutschen Kultur im Spiegel des deutschen Lehnworts" Фрідріх Зайлер [7]. Справа в тому, що ця чотиритомна монографія стала, ймовірно, першою роботою, в якій порушувалося традиційне табу на вивчення запозиченої лексики.

Вона з'явилася на рубежі XIX-XX ст., передбачивши дослідження другої половини XX ст., давши відповіді на багато питань, які цікавлять і сучасних вчених, і, в той же час, підвівши підсумок майже півторатисячолітній історії запозичень в німецькій мові.

Причини запозичень Ф. Зайлер пропонує ділити на дві групи. Перша з них – це історичні чинники. До них автор відносить наступні аспекти.

Носії мови можуть запозичувати слово разом з новим для себе предметом або явищем. Предмет або явище зберігає те найменування, під яким носії вперше познайомилися з ним (Pfeffer, Löwe, Orange).

До цієї ж підгрупи відносяться слова, які свідчать про нове культурне використання знайомих предметів (Pilz, Schilf, Zichorie). До них додаються запозичення внаслідок знайомства носіїв з новою, більш розвиненою культурою (наприклад, у випадку давніх германців це римська культура, з якої германці запозичили терміни з області кам'яного будівництва, виноробства, християнства, науки).

Іноді вплив іноземної культури досягає такого рівня, що вищі прошарки населення знають обидві мови і не роблять між ними відмінностей, що веде до їх змішання. Це може бути викликано політичним впливом одного народу на інший (тобто носії мови-реципієнта втрачають свою незалежність, будучи підкореними носіями мови-донора), культурним впливом (носії мови-

реципієнта залишаються незалежними в політичному плані, але опиняються у культурній залежності від носіїв мови-донора). Як показує досвід ХХ ст., культурна залежність може бути як наслідком політичної залежності, так і виникати сама собою; втім, у разі німецької мови культурна залежність обумовлена першим фактором.

До другої групи належать психологічні причини, зокрема: зручність використання запозиченого слова, мимовільне включення в своє мовлення запозичених слів у носіїв, які володіють більш ніж однією мовою [15]. Крім того, запозичені слова можуть виявитися більш зручними для позначення абстрактних понять з областей мислення і почуттів.

Ще однією причиною використання запозичених слів є те, що вони іноді надають словами менш офіційний, більш «домашній» відтінок (пор. *Mama* – *Mutter*, *Onkel* – *Oheim*, *merci* – *danke*). Крім цього, з часом слова в мові втрачають все багатство своїх значень, «стираються», і на їх місце так само приходять запозичення.

Наступною причиною є мода: те чи інше слово може бути запозичене з іншої мови тільки тому, що мова або безпосередньо це слово вважається модним. І, нарешті, остання з групи психологічних причин: запозичені слова «радують» носіїв німецької мови своїм вокалізмом, відсутністю редукції, яка до певної міри збіднила звучання німецької мови [12].

І.Г. Ольшанський і А.Є. Гусєва називають ще дві причини запозичень: потреба в експресивній лексиці (пор. *Kapieren* – *verstehen*, *speeden* – *verschwinden*) і в евфемізмах (пор. *Korpulent* – *dick*, *sensibel* – *überempfindlich*) [12].

У більшості випадків запозичення ми можемо говорити про комплекс причин, які привели до входження слова до складу німецької лексики.

Дослідники виділяють прямий і непрямий способи запозичення. До прямого способу Ф. Зайлер відносить тільки безпосередній контакт з носієм іншої мови. Непрямий спосіб, на його думку, має на увазі знайомство з письмовими текстами іноземною мовою. Комбінацією цих двох способів Ф.

Зайлер називає навчання, коли учень як чує усні тексти іноземною мовою від учителя, так і читає письмові тексти, написані іноземною мовою.

І.Г. Ольшанський і А.Є. Гусєва об'єднують перші два способи в межах прямого, оскільки обидва вони мають на увазі безпосередній контакт з іншою мовою. При цьому дослідники підкреслюють різницю між письмовими та усними запозиченнями: при письмовому запозиченні точніше зберігається графічна і фонетична форми слова (пор. *Panier* (усне запозичення) vs *Banner* (письмове запозичення) <frz. *banière*). Непрямим запозиченням І.Г. Ольшанський і А.Є. Гусєва називають запозичення, яке прийшло до мови-реципієнта через мову-посередника (пор. *Meeting*, *Festival*, що прийшли в німецьку мову з англійської через російську) [17].

Зупинимося докладніше на двох лексемах: *Styleguide* і *Liveticker*. Обидві лексеми прийшли в німецьку мову з англійської, де існують тільки у вигляді словосполучень (*style guide* і *live ticker*). Поясненням цього явища може бути іменний характер англійських словосполучень, в яких перше слово виступає означальним по відношенню до другого, що відповідає означальному типу словоскладання в німецькій мові [8].

Означальний елемент обох слів зустрічається не тільки в представлених лексемах. Так елемент *style* входить до складу лексеми *Styleführer* (з тим же значенням, що і *Styleguide*), а елемент *live-* взагалі може вважатися частотним словотворчим елементом німецької мови (пор. *Livebericht*, *Liveübertragung*, *Livesendung* і т.д.).

І.Г. Ольшанський і А.Є. Гусєва вказують на те, що подібні елементи можуть стати основою словотвірного гнізда [6]. Елемент *live-* - далеко не єдиний елемент іноземного походження, який входить до системи німецького словотворення: «Німецька словотвірна система дозволяє без труднощів інтегрувати запозичені слова й нові для німецької мови морфеми» [19].

Подібний результат словосложення В. Фляйшер та І. Барц називають словами-гібридами [11]. Крім них про гібридне словотворення пишуть М.Д.

Степанова, І.Г. Ольшанський і А.Є. Гусєва [7], Т. Шиппан [15], Є.В. Розен, Т.В. Пономарьова.

З вищесказаного можна зробити висновок, що процес запозичення йде не тільки на лексичному, але вже і на морфемном рівні. Чи спостерігалось щось подібне в минулому?

У словнику словотвірних елементів за редакцією М.Д. Степанової більшість афіксів має іноземне походження [7]. Тобто дана тенденція з'явилася не сьогодні, і її не можна вважати відмінною рисою сьогоднішньої хвилі запозичень.

При цьому, якщо в минулому запозичені словотвірні елементи з'єднувалися в німецькій мові тільки з іншими запозиченими словотвірними елементами, то зараз намітився відхід від цієї тенденції. Сама М.Д. Степанова з посиланням на В. Фляйшера наводить приклади слів, в яких німецький афікс приєднується до іноземної основи: *Motiviertheit*, *Interresiertheit* і т.д. [10].

Виходячи з розглянутого матеріалу, можна зробити такі висновки.

1. На рубежі ХХ-ХХІ ст. англіцизми витісняють німецькі слова з німецької мови; але на сьогоднішній день можна говорити про поступове входження англійських запозичень в німецьку лексичну систему;

2. Через англійську мову в німецьку приходять не тільки англійські слова, а й слова з інших мов світу, що призводить до появи шару міжнародної лексики в німецькій мові і так само до її інтернаціоналізації;

3. Іноземні запозичення виявляють тенденцію до включення в словотвірну систему німецької мови: запозичене слово може з'єднуватися з німецькими словотвірними елементами, з німецькою основою або з іншою запозиченою основою, утворюючи гібридні лексеми;

4. На відміну від більш ранніх етапів розвитку мови запозичення в ХХІ ст. використовуються у всіх сферах і практично всіма носіями мови.

1.2. Фахова термінологія як об'єкт перекладознавчих досліджень

Очевидно, якщо ми ставимо за мету виявити особливості офіційно-ділового функціонального стилю, ми повинні встановити, в чому полягає специфіка прояву тих чи інших стильових рис в текстах даного жанру. Розглянемо під зазначеним кутом зору **діловий лист**.

У дослідженнях з функціональної стилістики виділяються такі риси офіційно-ділового листа: імперативність, стандартизованість, точність, об'єктивність (роботи М.Н. Кожиної, Л.Р. Дускаєва, О.В. Протопопова). Охарактеризуємо коротко кожен з названих жанрово-стильових рис [17: 14].

Імперативність вважається провідною стильовою рисою ділового мовлення. Під імперативністю розуміється «пряме волевиявлення щодо виконання названої дії». Документ, регламентуючи відносини між учасниками ділової ситуації, встановлює їх права, обов'язки, обмежує можливості.

Імперативність виражається у використанні слів з модальним значенням, а також дієслівних форм, що виражають спонукання до дії в прямому чи переносному значенні (імператив, інфінітив).

Стандартизованість офіційно-ділового мовлення проявляється в стандартній побудові тексту листа, стандартних мовних зворотів, кліше (стійких словосполучень і цілих фраз). Стандартні формулювання полегшують як складання документа, так і його сприйняття, встановлюють відповідність між типовою ситуацією і типовою формою вираження цієї ситуації.

В наш час для всієї ділової документації характерним є використання блокової структури. Вважається, що це найбільшою мірою відповідає вимогам сучасного ділового стилю. Такий стиль дозволяє, по-перше, заощадити час, а по-друге, підтримувати однакову форму для всієї ділової документації.

Блокова структура означає, що листа можна розбити на окремі блоки – «Дата», «Адреса», «Тема», «Привітання», «Основна частина», «Кінцівка» і т. ін. Чітко визначена блочна структура дозволяє легко скласти лист, а однакова форма – швидко орієнтуватися в потоці ділової кореспонденції.

Точність передбачає однозначність формулювань, неприпустимість інших трактувань. Така однозначність досягається вживанням слів в прямому значенні, використанням термінів, уточнень, речень зі сполучниковим зв'язком, прямим порядком слів, відсутністю синонімічних замінів [13: 25].

Об'єктивність офіційно-ділового стилю пов'язується з його безособовістю, акцентуванням на дії, справі.

Для тексту ділового листа характерні конструкції, в яких суб'єкт або формально не виражений (безособові речення, безсуб'єктні пасивні конструкції), або виражений не формою називного відмінка, тобто не фіксує на собі уваги (пасивні конструкції з суб'єктом, вираженим орудним відмінком). Об'єктивність виражається також у відсутності в тексті ділового листа емоційно-експресивних засобів.

Звісно ж, що вказаний список стильових рис (імперативність, стандартизованість, точність, об'єктивність) доцільно доповнити ще однією стильовою рисою – **інформаційною ємністю**. Під інформаційною ємністю ми розуміємо високу концентрацію інформації в тексті, вираз максимальної кількості інформації за допомогою мінімальної кількості мовних засобів. Особливістю інформаційно ємного тексту є не тільки компактність формулювань, але й наявність формально виражених зв'язків між компонентами синтаксичної структури, що полегшує сприйняття тексту.

Введення поняття інформаційної ємності дозволяє несуперечливо пояснити співіснування в тексті ділового листа двох його особливостей: з одного боку, лаконічності і, з іншого боку, вичерпної повноти викладу, діалектично об'єднати ці два протилежних поняття в одному.

Отже, ми відзначили, що набір стильових рис офіційно-ділового стилю включає імперативність, стандартизованість, точність, об'єктивність і інформаційну ємність. Розглянемо тепер, в чому полягає специфіка прояву цих рис в текстах ділових листів.

Жанрова своєрідність комерційного листа пов'язана, перш за все, з категорією імперативності, яка виражена в пом'якшеній формі. Комерційні

листи надсилають один одному партнери або потенційні партнери. Це означає, що спілкування відбувається між рівними за статусом комунікантами. За правилами ділового етикету, жоден з них не може категорично вимагати чогось від іншого – можлива тільки форма прохання. При цьому прохання зазвичай виражається в непрямій формі, «маскується» під інший мовленнєвий акт (найчастіше під інформаційне повідомлення), завдяки чому приховується, стає менш очевидним вплив на адресата.

Стандартизованість як риса офіційно-ділового стилю проявляється в діловому листі, як і в інших жанрах офіційно-ділового стилю, у використанні стандартних виразів, кліше.

Вступна репліка належить до числа тих, що мають інтерсуб'єктивний характер. Це репліка письмового діалогу між партнерами (на відміну, наприклад, від контракту).

Виражена діалогічність ділового листа змушує при його складанні враховувати прагматичний ефект – той вплив, який лист справить на партнера. Незважаючи на те, що ділове спілкування носить рольовий характер, неможливо повністю виключити людський фактор, і партнери зазвичай прагнуть налагодити не тільки хороший діловий, але і міжособистісний контакт.

Тенденція до інтимізації спілкування, посилення суб'єктивного начала стала характерною рисою ділової комунікації спілкування в даний час.

Прагнучи налагодити сприятливий людський контакт, автор листа за можливості скорочує кількість «бюрократичних» засобів, до числа яких належать, у першу чергу, канцеляризми – марковані показники офіційно-ділового стилю, що додають сухості, холодності викладу.

Зокрема, для ділового листа не характерне уточнення прописом числових даних в дужках, яке прийняте, наприклад, в підсумкових документах, що оформлюють угоду, – контрактах. Відсутність такого уточнення в листі знижує ступінь його бюрократизованості, демонструє наявність довіри до партнера, який, за очікуваннями адресанта, не буде маніпулювати числовими даними. Це

дозволяє домогтися того ж прагматичного ефекту, як і при скороченні канцеляризмів, – встановлення сприятливого людського контакту з партнером.

Об'єктивність виявляється і в використанні пасивних конструкцій. Такі формулювання є нейтральними, широко поширеними в діловому листуванні. Однак в ряді випадків адресант вважає за необхідне надати листу більш особистий характер. Це має місце, наприклад, якщо з якихось причин автор листа не виконав свої зобов'язання і, пояснюючи причину цього, розраховує на розуміння партнера, сподівається, що він не буде вживати відповідних заходів (на які має право), зрозуміє ситуацію, погодиться якийсь час почекати, поки адресант не зможе виправити становище. Розрахунок на людські, а не чисто функціональні відносини визначає мовні особливості листа.

Факт згадки про емоції додає листу суб'єктивного характеру, будучи фактором психологічного впливу на партнера. Повідомлення про задоволеність контактом викликає в адресата позитивні емоції і свідчить про сприятливий перебіг ділових відносин. Повідомлення про незадоволеність є сигналом про неблагополуччя, що має на меті викликати стурбованість партнера, спонукати його вжити заходів для виправлення становища.

Наведемо два приклади, де адресант висловлює спочатку задоволеність, а потім – незадоволеність діями свого співрозмовника чи компанії, яку той представляє.

Специфічною формою прояву інформаційної ємності в ряді різновидів комерційних листів (лист-пропозиція, лист-замовлення, лист-підтвердження замовлення) є анкетне подання інформації. Інформаційна ємність проявляється в комерційному листі й у використанні компактних синтаксичних побудов.

Разом з тим слід зазначити, що для ділового листа не характерні короткі речення (які вживаються, наприклад, в контрактах). Можна припустити, що відносно короткі речення обумовлені вираженою діалогічністю ділового листа, оскільки вони є аналогами реплік усних переговорів.

Смисловий розвиток становить такий прийом заміни за контекстом, що передбачає використання при перекладі слова, що позначає поняття, яке

логічно розвиває значення перекладного слова. Інколи під час перекладу необхідно не слідувати оригіналові дослівно, адже подеколи мови оригіналу та перекладу можуть відрізнятись одна від одної, як і різні мовленнєві традиції.

Коли конкретизується значення, відбувається трансформація лексичного характеру, що призводить до заміни того слова чи терміна, що має ширшу семантику, в оригіналі на слово чи термін, що має вузку семантику.

Семантична диференціація є такою перекладацькою трансформацією, після якої перекладним відповідником стає словосполучення чи слово, що не відповідає своєму еквіваленту за словниковим значенням, а при його доборі враховується контекстуальне значення того слова, яке підлягає перекладу, контекст його вживання, норми мовлення та традиції мови перекладу [17: 96].

Виникнення прийому семантичної компенсації пов'язане, в першу чергу, з ситуаціями, коли перекладаються так звані культурні реалії країни мови, з якої перекладають, що не мають аналогів у мові країни, де відбувається цей переклад. Ретельно проаналізували перекладні закономірності, властиві таким явищам, болгарські перекладачі С. Влахов та С. Флорін. Їм належить дослідження кількох різновидів реалій: географічних, етнографічних, міфологічних, суспільних та історичних.

Транскодування є таким способом перекладу, коли для передачі звукової або графічної форми слова вихідної мови використовуються засоби абетки, що функціонує у мові перекладу.

Калькування (дослівний або буквальный переклад) є прийомом, за допомогою якого перекладаються нові слова (терміни), коли в якості відповідника для простих чи (частіше) складних слів (термінів) у вихідній мові в цільовій мові здійснюється вибір на користь, як правило, першого за порядком словникового відповідника.

Описовий переклад є таким прийомом, за допомогою якого перекладаються нові лексичні елементи вихідної мови, коли відбувається заміна слова, словосполучення, терміна чи фразеологізма в мові перекладу за допомогою словосполучення (або більшого за компонентною кількістю

словосполучення), що сприяє адекватній передачі змісту цього слова або словосполучення (терміна) [15: 86].

Аналіз текстів ділових листів показує, що в них виявляються всі стильові риси офіційно-ділового стилю (імперативність, стандартизованість, точність, об'єктивність, інформаційна ємність). Однак всі названі риси проявляються в пом'якшеній, скороченій формі. Цей факт дозволяє говорити про периферійне становище ділового листа в системі жанрів офіційно-ділового стилю.

Офіційно-діловий стиль мови – це система взаємопов'язаних мовних засобів, які служать досягненню певної мети в спілкуванні.

Літературний стандарт сучасної німецької мови в процесі свого розвитку поділяється на кілька підсистем, кожна з яких має власні особливості, які є типовими для даного функціонального стилю. Своєрідний вибір мовних засобів, в першу чергу визначається метою комунікації.

Таким чином, функціональний стиль може бути визначений як мова в мініатюрі: це стабільна та ієрархічно структурована в тій же мірі, повноцінна мова.

Традиційно лінгвісти розрізняють 5 сфер застосування мови: наука, ділова німецька мова, публіцистика, високий літературний стиль і повсякденні зв'язки. Перші чотири ніші відносяться до літературної мови, остання належить до розмовної області.

Сфера застосування для офіційно-ділового функціонального стилю мови – це бізнес і спілкування в офіційних державних установах, а його основною функцією, як правило, є регулятивна.

Для офіційно-ділового стилю, який є різновидом літературної мови, характерні дві основні риси: прагнення до максимальної ясності і відсутності будь-яких двозначностей, а також обмеженість тематики. У свою чергу, в самому цьому стилі можна виділити два підстили – **офіційно-документальний** і **побутово-діловий**. Перший з них вживається переважно в документах дипломатичного і юридичного характеру, а другий – у діловому листуванні.

Головною особливістю лексики **офіційно-документального** підстилю є активне вживання інтернаціоналізмів. Це пов'язано з тим, що в середні віки мовою міжнародного (в тому числі і дипломатичного) спілкування була латина, а пізніше її змінила французьку мову. Для її синтаксису характерні довгі складні речення, в яких часто зустрічаються прислівникові і дієприслівникові звороти, уточнюючі і вступні слова.

В іншому різновиді офіційно-ділового стилю – **побутово-діловому** стилі знаходять своє відображення службова переписка (діловий лист, комерційна кореспонденція), офіційні ділові папери (довідка, посвідчення, акт, протокол), приватні ділові папери (заяву, доручення, розписка, автобіографія, рахунок та ін.) Всі вони характеризуються відомою стандартизацією, що полегшує їх складання та використання, і розраховано на економію мовних засобів, на усунення невиправданої інформаційної надмірності.

У побутово-діловому стилі розрізняються за змістом, жанрами і за характером використовуваних мовних засобів службове листування між установами та організаціями, з одного боку, і приватні ділові папери – з іншого.

Вимога точності і ясності перекладу висувається не випадково: адже мова ділових паперів – це ще і мова офіційної влади. А звідси впливає і друга його особливість – стандартна форма викладу, прагнення до узагальнень і абстракції. Це зрозуміло: адже законодавці звертаються не до якихось окремих людей, а до населення в цілому. Дані особливості знаходять відображення і в юридичному перекладі офіційних документів, для якого характерне, перш за все, вживання стандартних синтаксичних і граматичних конструкцій.

Наступна класифікація типів ділових паперів є стандартною:

- Особисті документи громадян: доручення, заяви, резюме, скарги, характеристики;
- Адміністративно-організаційні документи: положення, правила, інструкції, договори;
- Розпорядчі документи: накази, виписки з наказів, директиви, розпорядження, вказівки;

- Інформаційні документи або документи довідкового характеру: довідки, пояснювальні записки, службові записки, доповідні записки, акти;
- Ділові листи;
- Протоколи.

Офіційно-діловий стиль знаходить своє застосування в дипломатичній, управлінській діяльності, законодавстві, політиці і багатьох інших сферах людського буття. Він використовується різними організаціями, державними органами, фізичними особами для комунікації один з одним і регулювання відносин, які виникають в процесі виробництва, правової або господарської діяльності [2: 28-37].

Характерною особливістю цього стилю, в порівнянні з іншими стилями німецької мови, є відносна стійкість. Звичайно, з часом він дещо змінюється, що обумовлено самим характером змісту. Однак більшість його якостей, жанрів, фразеологізмів, термінології надають йому консервативного характеру.

У зарубіжній лінгвістиці існують два терміни: **стиль** і **регістр**. Постараємося визначити конкретний зміст кожного з них і порівняємо їх з поняттям функціонального стилю, розробленим у вітчизняній лінгвістиці.

Н. Енквіст розглядає **стиль** як відхилення від певної норми, зумовленої ситуацією і рядом інших факторів, таких як час, місце, діалект, лінгвістична школа, жанр і т.ін. Це «спосіб зображення предмета, що відрізняється більшою чи меншою мірою від звичайного і вмотивований характером предмета, метою зображення, кваліфікацією читача і особистістю автора». Стилістичний вибір зводиться, таким чином, до контекстуально зумовленого використання стилістичних маркерів, тому що контекстуально-пов'язані лінгвістичні елементи протиставлені елементам з нульовою або лімітованою стилістичною функцією, які є нейтральними.

Сам процес формування стилю виглядає в даному трактуванні як фільтрація мовного матеріалу, здійснювана на різних рівнях. При породженні висловлювання передує здійсненню прагматичного вибору, обумовленого екстралінгвістичними мотивами. Потім відібрана інформація натикається на

граматичний екран, через який проникнуть лише висловлювання, які правильно оформлені з точки зору граматики. Вони, в свою чергу, проходять через другий бар'єр – стилістичний екран, подолати який можуть тільки стилістично марковані одиниці контексту і одиниці, що є нейтральними в даному контексті. Стилiстичні маркери, неприпустимі в даному контексті, відбиваються від екрану.

Регістр розглядається як різновид стилю, який корелює з різними соціальними ролями мовця.

Д. Кристал і Д. Девіс виділили п'ять основних мов, які перегукуються з системою функціональних стилів, розробленою вітчизняними вченими: розмовна мова, мова письмових коментарів, мова релігії, мова газет, мова законодавчих актів. Той, хто говорить вільно – оперує різними реєстрами, часто не замислюючись, чому відбувається перемикання з одного на інший [9: 13]. Регістри перехрещуються, зливаються, впливають один на одного. Жанрова диференціація стилів нагадує внутрішню субкатегоризацію реєстрів.

У розподілі на реєстри не існує дихотомії «мова офіційна – мова розмовна», але є безліч ступенів формальності, за якими вони переходять один в одного. Найжорсткіші правила залишають певний простір і свободу для мовця. На думку Дж. Ліча, умови поділу мови на реєстри «лежать в більш-менш гідному для аналізу почутті того, що доречно в даній ситуації» [12: 8].

У деяких реєстрах людина ніколи не виступає в ролі автора, в них вона завжди пасивна і функціонує лише як одержувач інформації (наприклад, в рекламі) або як джерело інформації (наприклад, при заповненні бланків). На активність-пасивність людини в багатьох реєстрах суттєво впливає професійний фактор.

Регістри розрізняються наявністю специфічних рис у семантиці слів, лексичному складі, граматичному оформленні, іноді навіть в фонетиці. Семантичні відмінності, які існують між різними реєстрами, можна проілюструвати так: слово «рег» в офіційно-діловому реєстрі означає «обраний курс обміну валюти», в тексті гуманітарному – «кілочок на

струнному музичному інструменті», в тексті з природничих наук – «кілочок для топографічного креслення» [11: 14].

Мовна специфіка кожного функціонального стилю зумовлена цілями комунікації і проявляється в регулярності відбору мовних засобів, в ступенях індивідуальності або стереотипності їх угруповання і застосування.

Певна цільова заданість і чітка орієнтація на комунікативну ситуацію дозволяє зміцнити зв'язок між мовними елементами в рамках функціонального стилю, перетворити його в цілісну єдність.

У ділових та офіційних текстах використовується *лексика*, не прийнята в інших стилях: *вищевказаний, нижченаведений, вищеперелічений, належний, забороняється, скоєне, караність* та ін.; стійкі словосполучення: *запобіжний захід; касаційна скарга; акт цивільного стану; акт непокори; підписка про невиїзд* та ін.

Основною морфологічною рисою офіційно-ділового стилю є номінативність, оскільки переважають іменні частини мови, які не мають експресивного забарвлення і вжиті у формі чоловічого роду: *бухгалтер, директор, лаборант, листоноша, контролер*.

В даному стилі спостерігається використання стійких зворотів мови, у яких часто виникає ланцюжок форм родового відмінка іменників (*порядок складання і виконання плану перевезень; з'ясування умов вчинення злочину*).

Особові займенники не вживаються у діловому мовленні, а замість вказівних займенииків вживаються слова *даний, справжній, відповідний, вищевказаний* та ін.

Використання дієслів-зв'язок (*є, стає, здійснюється*) та поєднання допоміжних дієслів з іменниками (*надавати допомогу; здійснювати турботу*) є притаманною рисою даного стилю.

Головна роль відводиться словам зі значенням повинності (*слід, надолужити, зобов'язується*), а також абстрактним дієсловам, що вказують набуття, наявність (*є, мається*).

Форми теперішнього часу виконують функцію припису: *Підприємства несуть відповідальність ...; Наймач відповідає за майно*. Форми доконаного виду дієслова використовуються в поєднанні з модальними словами у значенні повинності і висловлюють категоричне – наказ, дозвіл (*повинен повідомити; зобов'язаний передати;*), а також констатацію (*міністерство вжило заходів; оплатили і т.д.*).

Синтаксис офіційно-ділового стилю відображає безособовий характер ділового мовлення, тому застосовуються пасивні конструкції (*Скарги подаються прокурору, Перевезення вантажів проводиться ...*).

Клішовані звороти є специфічною рисою офіційно-ділового стилю: *в цілях, у зв'язку, по лінії, на підставі* та ін. (*З метою вдосконалення структури; у зв'язку із зазначеними ускладненнями*).

У результаті свого багатовікового розвитку в офіційно-діловому стилі сформувалися певні мовні засоби та способи викладу змісту, які дозволяють найефективніше фіксувати управлінську інформацію й відповідати всім вимогам, що до неї висуваються.

1.3 Договір як різновид юридичного дискурсу

Інтегральною ознакою юридичного дискурсу (надалі ЮД) виступає ситуація спілкування в юридичній сфері, яка разом з екстрамовними чинниками визначає його диференційні мовні ознаки. Ситуація спілкування зумовлює головну комунікативну настанову будь-якого типу ЮД. Для отримання конкретнішої моделі того чи іншого типу ЮД доцільно враховувати цілі, інтереси, бажання комунікантів, їхні соціальні ролі, статус, позиції.

Розглянемо приклад 1.

Bildnisse dürfen nur mit Einwilligung des Abgebildeten verbreitet oder öffentlich zur Schau gestellt werden. Die Einwilligung gilt im Zweifel als erteilt, wenn der Abgebildete dafür, dass er sich abbilden lief, eine Entlohnung erhielt. Nach dem Tode des Abgebildeten bedarf es bis zum Ablaufe von 10 Jahren der Einwilligung der

Angehörigen des Abgebildeten. Angehörige im Sinne dieses Gesetzes sind der überlebende Ehegatte oder Lebenspartner und die Kinder des Abgebildeten und, wenn weder ein Ehegatte oder Lebenspartner noch Kinder vorhanden sind, die Eltern des Abgebildeten.

(Зображення дозволяється поширювати чи відкрито демонструвати лише за згодою автора. Згода піддається сумніву у тому випадку, коли автор не отримує винагороди за свою розробку. Після смерті автора протягом 10 років вимагається дозвіл родичів автора. Родичами, згідно цього Закону, є чоловік або дружина чи співмешканець, а також діти автора. У випадку ж, коли немає ні чоловіка, ні дружини, ні співмешканця, ні дітей, вимагається дозвіл батьків).

Цей приклад вказує на особливості перекладу ЮД. У даному прикладі використовуються *терміни*: die Einwilligung (згода), die Entlohnung (винагорода); *прийменники та словосполучення, які вживаються лише в документах (офіційно-діловий стиль)*: zum Ablaufe von (протягом), im Sinne dieses Gesetzes (згідно цього Закону); *типова тематична лексика*: der Abgebildete (автор), der Angehörige (родич), der Ehegatte (чоловік або дружина), die Kinder (діти), der Lebenspartner (співмешканець), die Eltern (батьки).

Учасники ЮД відрізняються від комунікантів інших видів дискурсу:

- 1) адресат юридичного дискурсу — це масовий (узагальнений) і водночас достатньо визначений адресат, яким може і повинен бути кожен громадянин окремої держави;
- 2) для успішного спілкування у правовій сфері комуніканти повинні, з одного боку, знати право, з іншого — володіти правовою мовою;
- 3) законодавчі тексти (ЗТ) призначені для всіх громадян, тому мають бути чіткими за змістом, виразними та простими для сприйняття.

Розглянемо приклад 2.

Die drei wichtigsten Beschlussfassungsorgane sind:

- das Europäische Parlament (EP), das die europäischen Bürger vertritt und direkt von ihnen gewählt wird;

- der Rat der Europäischen Union, der die einzelnen Mitgliedstaaten vertritt;
- die Europäische Kommission, die die Interessen der EU insgesamt wahrt.

Dieses "institutionelle Dreieck" erarbeitet die politischen Programme und Rechtsvorschriften, die in der ganzen EU gelten. Grundsätzlich schlägt die Kommission neue EU-Rechtsvorschriften vor, aber angenommen werden sie vom Parlament und vom Rat.

(Три найважливіші органи, що відповідають за прийняття рішень, наступні:

- Європарламент, який представляє європейських громадян і обирається ним прямим голосуванням;
- Рада Європейського Союзу, яка представляє окремих країн-членів ЄС;
- Єврокомісія, що є гарантом інтересів ЄС.

Ця «інституційна трійка» розробляє політичні програми та правові положення, що діють на території всього ЄС. Комісія пропонує принципово нові правові норми ЄС, але вони приймаються лише за згодою Парламенту та Ради ЄС).

У даному перекладі використовуються: *типова тематична лексика*: das Europäische Parlament (EP) (Європарламент), die europäischen Bürger (європейські громадяни), der Rat der Europäischen Union (Рада Європейського Союзу), die Europäische Kommission (Єврокомісія), die EU (Європейський Союз), die Mitgliedstaaten (країни-члени ЄС); *терміни*: die Beschlussfassungsorgane (органи, що відповідають за прийняття рішень), die Rechtsvorschriften (правові положення); *словосполучення*: die Interessen insgesamt wahren (бути гарантом), abgenommen werden vom (за згодою).

Між адресантом і адресатом існує зв'язок у вигляді письмового законодавчого документа. Законодавець створює письмовий законодавчий документ і, крім прав та обов'язків громадян, перераховує конкретні правила, яких має дотримуватись адресат, і наслідки недотримання зазначених правил.

Юриспруденція належить до аргументативно-активних сфер. Право, насамперед Комерційне та Договірне право, імпліцитно передбачає наявність

конфліктної ситуації, конфлікуючих аргументів і механізми їх запобігання чи усунення.

Вагоме місце у юридичному типі дискурсу займає *спеціальна термінологія*. Розглянемо конкретні приклади специфічної лексики, що вживаються у даному типі дискурсу: свідоцтво — *Zeugnis*; захист авторських прав — *Urheberschutz*; свідоцтво про походження товару — *Ursprungsnachweis*; арбітражна угода — *Arbitragevereinbarung*; збиток, завданий третій особі — *Drittschaden*; підтвердження тотожності — *Identitätsnachweis*; відшкодування, компенсація — *Entschädigungsleistung* та інші.

Аргументація у юридичному дискурсі, на відміну від аргументації у формальній логіці, не обмежується встановленням істини, маючи на меті здійснення мовленнєвого впливу на адресата таким чином, щоб він добровільно виконав спрогнозовані адресантом дії [17: 133]. Особливість аргументації ЮД полягає в його жанровій специфіці, його належності чи співвіднесеності з офіційно-діловим стилем, якому притаманні такі стилістичні характеристики: *точність, логічність, однозначність, послідовність і чіткість викладу, загальність і всеосяжність*.

Розглянемо приклад 3.

Der Gerichtshof sorgt für die Einhaltung des europäischen Rechts, und der Rechnungshof prüft die Finanzierung der Aktivitäten der Union.

(Суд відповідає за дотримання європейського права. Рахункова палата перевіряє порядок фінансування заходів ЄС).

Даний приклад вказує на особливості перекладу ЮД. У прикладі використано: *терміни*: *der Gerichtshof* (суд ЄС), *der Rechnungshof* (рахункова палата); *типова тематична лексика*: *die Einhaltung* (дотримання), *die Finanzierung* (фінансування).

Юридичний та діловий типи дискурсів тісно пов'язані між собою і ці зв'язки обумовлені специфікою інформації, яка викладена у ділових контрактах, листах та інших типах документів. Переважна більшість бізнес-документів мають певну юридичну силу за своєю природою і пов'язані із правами та

обов'язками. Будь-яке невиконання чи неналежне виконання положень ділового контракту, гарантійного зобов'язання, замовлення вирішуються у юридичному порядку, якщо не було досягнуто дружнього залагодження конфлікту між партнерами.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

За визначенням А. Коваленко, терміном є емоційно нейтральне слово чи словосполучення, яке вживається для точного вираження понять та назв предметів. Академічний тлумачний словник дає визначення слова «*поняття*»: *розуміння кимось чого-небудь, що склалося на основі якихось відомостей, власного досвіду; Сукупність поглядів на що-небудь, рівень розуміння чогось.* Нерозривний зв'язок юридичних понять і відповідних їм термінів виявляється у тому, що упорядкування правової термінології неможливе без досить глибокої наукової розробки юридичних понять, їх логічного аналізу і точного визначення.

Термін, як правило, виконує дві функції – номінативну (тобто називає поняття) та функцію відображення змісту поняття. Будь-який термін у певній системі понять на протипагу звичайному слову (чи словосполученню) повинен мати обмежений, чітко зафіксований зміст.

Дискурс — це організуюча модель чи мобільний конструкт мовної діяльності, спрямованої на організацію і презентацію мовнокомунікативних актів різної типології шляхом поєднання глибинних і поверхневих мовних структур зі структурами екстрамовного змісту.

При перекладі договору необхідно зберегти структуру його вихідного тексту, при цьому не робити вільної інтерпретації тексту та застосовувати помірковану міру перекладацької трансформації.

Офіційно-діловий стиль виділяється *стабільністю, замкнутістю і стандартизованістю*. Він передбачає точність формулювань правових норм і необхідність абсолютної адекватності їх розуміння; складу обов'язкових елементів оформлення документа, що забезпечують його юридичну правомочність; стандартизований характер викладу; стійкі форми розташування матеріалу в певній логічній послідовності і т.д.

Перекладаючи тексти договорів/ділових листів, перекладач має використовувати не лише загальні, а й спеціалізовані словники, оскільки

текстове оформлення договорів/ділових листів передбачає включення значної кількості спеціальної правничої, економічної, в тому числі комерційної, термінології, не кажучи вже про специфічну термінологію, що викликано особливістю предмета договору.

Наукові роботи і підручники, які займаються вивченням питання перекладацьких прийомів, які застосовуються при перекладі термінології з німецької мови на українську виділяють такі прийоми: переклад українським відповідником (*der Erbe* – спадкоємець; *der Vertragstermin* – договірний термін), переклад з використанням родового відмінку (*das Einspruchsrecht* – право протесту; *die Lohnbuchführung* – розрахунок заробітної плати), описовий прийом (*die Buße* – відшкодування майнової чи іншої шкоди постраждалому; *die Kahlpföndung* – судовий опис всього майна боржника), калькування або дослівний переклад (*der Jurist* – юрист; *der Export* – експорт), транслітерація (*das Register* – реєстр; *das Patent* – патент).

РОЗДІЛ 2

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФАХОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТОРГІВЕЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ ЮРИДИЧНОГО ДИСКУРСУ

2.1. Структурні моделі термінів торгівельних договорів

Запозичення англо-американської лексики до лексичного запасу німецької мови триває й донині. Більш того, в даний час цей процес носить масовий і стихійний характер і, в зв'язку з цим, викликає негативну реакцію з боку носіїв мови. Вони вважають, що такий великий приплив запозиченої лексики засмічує їх рідну мову. Почасти так і є, однак вони не враховують того факту, що у зв'язку із процесами глобалізації, міжкультурної взаємодії та інших соціальних процесів, неможливо уникнути проникнення запозичень в мову. В даний час не існує перешкод для спілкування з людьми різних народів і культур, що дає можливість обмінюватися лексемами з рідних мов і сприяти такому процесу, як запозичення.

Здійснення цього процесу, інтеграція слів з однієї мовної системи в іншу, відбувається різними способами. Запозичення прийнято розділяти на прямі та непрямі [18]. Прямими називаються запозичені лексеми, які мова переймає безпосередньо з іншої мови. Так англійське слово Make-up (макіяж) прийшло в німецьку лексику і активно використовується носіями мови сьогодні.

Непрямими запозиченнями є слова, які перейшли з вихідної мови в іншу (як пряме запозичення), а потім із тієї мови в третю. Даний процес може тривати довго і «удосконалювати» слово з кожним переходом в нову мову, змінюючи його фонологічну або орфографічну структури так, щоб воно більше відповідало вимогам фонологічної і орфографічної системи мови-реципієнта.

Так, наприклад, турецьке слово kahveh перейшло в арабську мову як kahva, потім в голландську мову як koffie і, нарешті, воно було запозичене англійською мовою як coffee. Також слід зазначити такі запозичення, як

кальковані – слова, які виникають в результаті перекладу лексичної одиниці засобами мови-реципієнта. Як приклад, можна навести німецьке слово *Übermensch* (укр. Надлюдина), яке було перекладом англійської лексеми *Superman*.

Схожу класифікацію виділили російські мовознавці Степанова М. Д., С.Б. Чернишова і С. М. Хантіміров. Вони розрізняють дві форми запозичень: формальні і запозичення-штампи.

Під першими розуміється перехід іноземних слів у тій формі, в якій вони пишуться і звучать в певній мові, тому їх мовний склад залишається без змін: *Chaussee* – шасі, *Restaurant* – ресторан, *Hotline* – гаряча лінія, *Chauffeuere* – водій, *Portemonnaie* – портмоне, гаманець, *Voicemail* – голосова пошта. До формальних запозичень також належать екзотизми, що прийшли з іншої країни і характеризують її реалію: *Rubel*, *Euro*, *Eurocent*, *Kreml*, *Dollar*, *Berlin*, *Perestroika*.

Друга форма запозичених слів більш ускладнена і характеризується тим, що іноземний зміст відтворюється ресурсами власної мови. В даному випадку розрізняються три підвиди: запозичення-переклади або кальки, запозичення-переноси або словотворчі кальки, а також запозичені значення або семантичні кальки.

Запозичення-переклади – це переклад кожної частини слова, наприклад за морфемами, або групи слів за окремими лексемами: *use-less* від англ. даремний і німий. *nutz-los* або *foot-ball* від англ. футбол і нім. *Fuß-ball*.

Передача морфемної структури іншомовного слова засобами мови, що запозичує, характеризує запозичення-переноси: *hobby-horse* від англ. дерев'яна конячка і нім. *Steckenpferd*.

Останній підтип, запозичені значення, визначається як нові значення лексем на позначення вже наявних у рідній мові слів, які виникають під впливом іншої мови: німецьке слово *Fall* (випадок) під впливом латинського *casus* отримало граматичне значення «відмінок».

Деякі лінгвісти називають ще одну форму запозичень – інтернаціоналізми. Під цими лексемами розуміють слова, які спочатку виникли в одній конкретній мові, але пізніше були запозичені іншими мовами, при цьому пристосувалися до морфологічної та орфографічної структури мови-реципієнта і вживаються в одному і тому ж значенні: Politik – політика, Revolution – революція, Demokratie – демократія, Student – студент, Telefon – телефон, Musik – музика, Grammatik – граматики, Phonetik – фонетика, Lexem – лексема, Phonem – фонема, Morphem – морфема.

Таким чином, можна зробити висновок, що процес інтеграції різних слів з однієї мови до іншої є багатограним, оскільки має велику кількість способів для свого здійснення. Однак він не зможе здійснитися сам по собі: для цього потрібні виконавці, які не бояться змін і чогось нового, здатні стати першими «споживачами» запозичених лексем.

Такими споживачами можуть стати молоді люди, які якраз і мають вищевказані характеристики. Молодь не боїться здатися дивною і бути критикованою, вона готова до нововведень, вона хоче бути в тренді. Тому є доцільним розглянути різні способи запозичень в молодіжній лексиці, а конкретніше, німецькій, і використовуваних у ній англо-американізмів.

Молодь – особлива соціальна група, яка відрізняється певними віковими рамками і своїм статусом у суспільстві. Ця група людей функціонує в соціумі і взаємодіє з іншими соціальними групами, тобто, так чи інакше стикається з різними сферами життя. Різні сфери життя є безпосередніми джерелами, завдяки яким молоді люди зустрічають та вживають англо-американізми.

Реклама, наприклад, охоче використовує англійські і американські лексеми, пропагуючи чужий спосіб життя, щоб тим самим представити споживачам дух іншого далекого світу. Англіцизми в німецькій рекламі використовуються неспроста. Вони виконують такі певні функції:

- 1) привертають увагу споживача;
- 2) служать для номінації нових предметів і явищ;
- 3) заощаджують мовні засоби і допомагають точності вираження;

4) є модними словами;

5) надають рекламному тексту місцевий колорит.

Перераховані вище функції відмінно виконують свою роль, адже тому люди купують Lotion, Snacks, Shorts, Conditioner. Рекламна лексика, наприклад, Slogans, Marketing, Corporate Identity, Promotion, Image, а також Message відома сьогодні всім. Привабливість англійської мови в даній сфері обумовлюється тим, що в рекламу вона приносить відчуття успішності і загальної відкритості світу.

Світ ІТ-технологій накладає величезний відбиток на мову та її лексику: E-Mail, Provider, Mouse, Online, Bit, Byte, Computer, CD-Rom, editieren, Hacker. Однак і до цього технічні поняття з англійської мови існували в німецькій лексиці: Airbag, Gameboy, Playstation, Display, Joystick і т.д.

Стрімкий розвиток інформаційних технологій між тим вплинув не тільки на мову, а й на характер міжкультурної комунікації. Повсюдне поширення Інтернету також зіграло в цьому особливу роль.

У такій важливій для людини сфері життя, як спорт, на даний момент існує величезна кількість американських назв і понять, які полегшують уболівальникам і спортсменам їх безпосереднє спілкування один з одним: Cross, Fan, Freestyle, Match, Sprint, Penalty, Finish, Badminton, Team.

Існують, безумовно, також і інші джерела англо-американізмів:

ЗМІ – Comic, Feature, Motion, Pay-TV, Motion, Primetime, Slow, Entertainer, Print, Reporter, Yellow Press, Interview, Monotype, Charts, Headline, Comics, Jingle, Serial, Hit, Single, News, Playback, Show, Love-Story, Essay, Special, Trailer, Bestseller, Promoter;

Індустрія косметики, здоров'я і медицини – Cover, Make-up, Strip, Foundation, Fluid, Body Lotion, Eyeliner, Aids, relaxen;

Мода – Top, Fashion, Look, Dress, Boots, Sweater, Blazer, T-Shirt, Jeans;

Архітектура і будівництво – WC, Apartment, Lift, Center;

Їжа та гастрономія – Fast food, Bar, Chips, Brandy, Cream, grillen;

Навколишнє середовище і природа – Setter, Greenpeace, Smog;

Держава і політика – Law, killen, order;

Професії – Bodyguard, Babysitter, jobben, Controller, managen;

Молодіжна лексика – cool, Punk, crazy, Tattoo, O.K., Trouble [33].

Виходячи з перерахованого вище, англо-американізм останнім часом складають значний і великий пласт німецької мови. Найбільш цікавим, однак, бачиться дослідження останнього із зазначених джерел англійських запозичень - молодіжної лексики.

Культура молоді - свій, ні на що не схожий світ. Він відрізняється своєю експресивною, емоційною стороною вираження думок і почуттів, не завжди зрозумілою для середньостатистичного дорослого.

Справа в тому, що молодь використовує в своєму мовленні особливу лексику, яка часто зустрічається в молодіжних фільмах, піснях і на просторах Інтернету. Вона являє собою тільки лексикон, що фонетично та граматично оснований на базі загальнонаціональної мови і відрізняється розмовним, навіть швидше вульгарним забарвленням.

Найбільш розвиненими семантичними полями є: людина, зовнішність, одяг, житло і дозвілля. Більшу частину елементів являють собою скорочення і похідні від них, англійські запозичення або ж фонетичні асоціації. Важливою особливістю даної лексики є і те, що вона носить мінливий характер, зумовлений зміною поколінь [10].

У багатьох випадках молоді люди використовують у своєму мовленні англійські лексеми для того, щоб називати соціальні типажі, позначень для яких не існує в літературній мові. Примітно, що для молоді важливо не просто назвати людину, а оцінити її, висловивши своє ставлення до неї. Для цієї мети добре підходять англіцизми, адже в силу свого іншомовного звучання і новизни вони оригінальні і, що більш важливо, не завжди відомі іншим прошаркам населення [9].

Перехід таких слів полягає в набутті ними граматичних ознак, властивих мові-реципієнтові, в нашому випадку, німецькій. По суті, такі слова отримують можливість змінюватися за правилами німецької морфології. Як приклад можна

привести правила адаптації слів-іменників – найбільш активно запозичуваних з англійської мови слів.

Так, запозичена лексема, представлена іменником, характеризується набуттям категорії роду і числа, що не є властивими для англійської мови, проте є невід'ємною частиною всіх іменників німецької мови. При цьому в молодіжній мові можлива розбіжність у найменуванні роду в порівнянні з літературною мовою. Наприклад, *die Television*, за даними, наведеними в «*Duden: Deutsches Universal wörterbuch*» (2001), належить до жіночого роду, але молодь вживає це слово в середньому роді, зберігаючи англійський варіант вимови.

Для багатьох запозичених одиниць характерним є коливання роду: *der / das Event*, *der / das (Sports) wear*, *der / das Chart*, *der / das Glamour*, *das / der Techno*, *das / der Rave*, *der / das Fake*, *der / das Tattoo* і т.ін.

Визначити причини віднесення того чи іншого англіцизму до певного роду є досить складним завданням. У більшості випадків рід визначається семантикою запозиченої лексеми. Переважній частині англо-американізмів він присвоюється відповідно до їх природного роду: *der Lover*, *der Boy*, *der King*, *die Queen*. Проте, частина запозичених слів орієнтується на рід найближчій в німецькій мові лексеми: *das Date / das Stelldichein*, *die Action / die Aktion*, *die Site / die Seite*, *das Grass / das Gras*, *der Trouble / der Ärger*, *der Style / der Stil*.

Крім цього, важливу роль при віднесенні до певного роду грають формальні показники іменника. В даному випадку важливе значення набуває фонетична і орфографічна схожість англійських суфіксів зі споконвічними німецькими та їх схоже граматичне значення. Так, іменники на *-er* і схожі на них *-ler*, *-ster*, а також *-or*, *-ist* зараховуються до чоловічого роду [11].

Зміни не оминули також таку частину мови, як дієслово. Лексеми, що позначають дію предмета або явища, підлаштовуються під вимоги мови-реципієнта, і набувають характерне для німецьких дієслів закінчення *-en*, *-n*. Це дає можливість легко відмінювати дієслово і утворювати Partizip: *toswap – swappen*, *totrade – traden*, *tomanage – managen*. Що стосується особливостей

вимови таких запозичених дієслів, тому, в більшості випадків, їх вимова залишається незмінною – англійською.

Таким чином, будучи присутніми практично у всіх сферах життя людини, терміни-англіцизми з кожним роком все більше зміцнюють свої позиції в німецькій мові.

2.2. Семантичні ознаки термінології торгівельних договорів

Багатозначність та варіативність термінів. Аналіз відібраних прикладів показав, що дана група юридичних термінів є найбільшою. При цьому віднесені до цієї групи терміни представлені в основному похідними іменниками або композитами.

В першу чергу, варто звернути увагу на те, які перекладацькі прийоми використовуються для передачі похідних іменників. Як правило, дані морфологічні одиниці найчастіше перекладаються еквівалентним терміном. Тобто при перекладі більшості іменників, що відносяться до цієї групи, перекладач, як правило, стикається з однозначними еквівалентами, через що відпадає необхідність застосування перекладацьких трансформацій. До таких іменників відносяться, наприклад, такі:

- die Souveränität - суверенітет
- die Staatlichkeit - державність
- die Auslegung - тлумачення
- das Referendum - референдум
- der Unitarismus - унітаризм
- der Föderalismus - федералізмом
- der Zentralismus - централізмом
- die Monarchie - монархія
- die Autokratie - самодержавство
- der Absolutismus - абсолютизм
- der Pluralismus - плюралізм

- die Demokratie - демократія

При перекладі наведених вище термінів перекладач не вдавався до трансформації, а використовував основне, часто єдине, словникове значення. Крім того, переклад термінів даної групи в більшості випадків не викликає особливої складності, оскільки багато хто з представлених вище німецьких термінів є словами іноземного походження і інтернаціоналізмами, що зустрічаються в обох аналізованих мовах.

Однак деякі з виявлених в тексті коментаря до конституції однокомпонентних термінів, виражених такими іменниками, мають кілька семантичних значень, в зв'язку з чим перекладачеві доводиться використовувати варіантні відповідності. До таких термінів належать, наприклад:

- das Gericht - суд
- das Gebot - вимога
- die Abschaffung – скасування

Так, лексема Gericht широко вживається в непрофесійній сфері як в німецькій, так і в українській мовах. Наприклад, в обох мовах існує вираз das Jüngste / Letzte Gericht або Суд божий / Страшний суд. Крім цього, в українській мові в звичайному значенні слово суд може мати значення думка, судження, оцінка, висновок (die Beurteilung), наприклад, у виразах суд громадськості, суд совісті.

Семантика лексеми Gericht як юридичного терміну не обмежується одним значенням суду як державного органу (öffentliche Institution), а також означає судовий розгляд (das Richten, Urteilen, Rechtsprechen), колегію суддів (Richterkollegium) і суд як будівлю (Gebäude, in dem ein Gericht untergebracht ist). Варто відзначити, що семантика українського терміну суд повністю збігається з семантикою німецького Gericht, оскільки вживається у всіх перерахованих спеціальних значеннях, тобто у значенні суду як органу, будівлі, судового процесу, а також тих, хто відправляє правосуддя.

Вибір перекладачем для німецького терміна Gericht саме значення суд, а не судовий розгляд / судовий процес обумовлений контекстом: «Das VfG verbindet in seiner Jud die adjektivischen Qualifikationsmerkmale» demokratisch «,» föderativ «und» an das Recht gebunden «<...> und spricht auch insofern von «Verfassungsprinzipien» : teils zitiert das Gericht alle Strukturprinzipien des Art 1 Abs 1 VfRF wörtlich in einer Reihung <...>. «в даному реченні автор коментаря використовує термін Gericht для позначення VfG (Verfassungsgericht), тобто в значенні суд як державний орган .

Наступна лексема – Gebot – в основному загальнозживаному значенні розуміється як Moralgesetz, тобто моральний принцип / заповідь. Як спеціальний юридичний термін Gebot є неоднозначним. Відповідно до словника Duden в текстах правової тематики дане слово може вживатися в наступних смислових значеннях:

- по-перше, Anordnung, Anweisung, Auftrag, Befehl або наказ, розпорядження, вимога,
- по-друге, Notwendigkeit або необхідність;
- по-третє, Preisangebot des Bieters bei Versteigerungen або запропонована ціна (при торгах).

Спираючись на контекст, перекладач вибрав для даного німецького терміна лексему вимога: «Dieser Anforderung kommt der russ Gesetzgeber im GerSystG nach. Dies ist auch ein Gebot des Rechtsstaatsprinzips <...>. «

При передачі лексеми Abschaffung українською мовою перекладач може зіткнутися з ситуацією, коли в різних країнах, що належать до однієї романо-германської правової сім'ї, а саме в Німеччині та Австрії, семантика даного юридичного терміну різниться. Так в Німеччині цей термін вживається в значенні Auflösung / Streichung / Annullierung / Entfernung або скасування / скасування / ліквідація / усунення. В Австрії ж Abschaffung означає видворення, висилку, що відповідає німецькому Abschiebung. У даній ситуації перекладачеві слід звернути особливу увагу на екстралінгвістичні фактори, що впливають на

вибір перекладацької стратегії, а саме на національність автора оригінального тексту.

Оскільки текст аналізованого нами коментаря до конституції був написаний австрійськими та німецькими вченими-правознавцями, то не виключена ситуація використання австрійського юридичного терміну. У даній ситуації перекладач, беручи до уваги контекст, безумовно, зробив вибір на користь правильного варіанту перекладу, а саме вибравши значення скасування: «Verfassungsrichter A.L. Kononov hat <...> über die Abschaffung der Direktwahlen <...> einen entschiedenen Gegenstandspunkt zu der Position Ebzeevs bezogen <...>. «

Всі вищенаведені приклади перекладу іменника еквівалентної структурою наочно демонструють, що, як правило, в більшості випадків перекладач використовував однозначні еквіваленти при перекладі інтернаціоналізмів (наприклад, Referendum, Föderalismus і ін.).

Проведений нами аналіз також показав, що використання такої перекладацької стратегії обумовлено близькістю семантичного значення німецького і українського юридичного терміну, наприклад, Staatlichkeit і Auslegung, або взагалі повним збігом їх семантики, як це було доведено на прикладі терміна Gericht. Останній випадок, тобто абсолютний збіг всіх спеціальних значень, є винятком. Крім цього, часто перекладач стикався з ситуацією, коли один німецький юридичний термін мав кілька семантичних значень, кожне з яких перекладається різними термінами української мови (наприклад, Gebot). У таких випадках, беручи до уваги контекст, перекладачеві вдавалося вибрати з усіх словникових значень найбільш підходящий варіант.

На наш погляд, виявлені нами випадки, коли при перекладі термінів, виражених похідними іменниками, була використана еквівалентна структурна одиниця, не являють особливої складності для перекладача. Він використовує даний перекладацький прийом тоді, коли є однозначні еквіваленти або, коли словникові значення термінів дозволяють забезпечити повноту, адекватність і точність перекладу того чи іншого терміна в рамках певного контексту.

Як правило, найбільший інтерес з точки зору аналізу юридичної термінології представляють терміни, виражені композитом, оскільки саме ця група серед однокомпонентних одиниць, виражених іменником, є найбільшою. Крім того, складні іменники в українській мові поширені не так широко, як в німецькій, тому важливим для нашого дослідження є виявлення та аналіз перекладацьких прийомів, які були використані для передачі німецьких юридичних термінів-композитів мовою перекладу.

Однак, незважаючи на те, що композити – вкрай поширена категорія іменників в німецькій мові, проведений нами аналіз показав, що самостійними термінами вони виступають рідко. На наш погляд, даний факт пояснюється тим, що авторами оригінального тексту аналізуються правові реалії іншої держави, а саме України, через що вони змушені вживати німецькі терміни в рамках багатоконпонентних конструкцій, наприклад, додаючи до композиту узгоджений атрибут, виражений прикметником або дієприкметником, або неузгоджений, виражений іменником в генитиві, щоб передати специфіку правової системи України.

У багатьох галузях вітчизняного права правові інститути виражені стійким словосполученням. Як приклад можна привести інститут захисту права власності, якому в німецькому праві відповідає *Eigentumsschutz*. Проте, в оригінальному тексті зустрічається вираз *Schutz des Eigentumsrechts*, структура якого еквівалентна українському найменуванню даного правового інституту.

Незважаючи на зазначену нечисленність термінів, виражених композитами, вони, тим не менш, представляють інтерес для аналізу. Цей інтерес обумовлений тим, що складні іменники не знайшли широкого поширення в українській мові, але при цьому досить часто зустрічаються в мові права в цілому. Аналіз окремих випадків, представлених в коментарі, дозволить виявити деякі загальні закономірності перекладу композитів в області права в цілому. Саме тому ми вважаємо важливим простежити, яким чином перекладач вирішив поставлену перед ним задачу по передачі термінів, виражених самостійними композитами, з німецької українською мовою.

Деякі з термінів, виражених композитами, мають однозначні відповідності і не уявляють складності для перекладу. Інші випадки, навпаки, вимагають значної перекладацької роботи. Нижче наведені і ті, і інші приклади. Отже, до термінів, що належать до цієї групи, можна віднести наступні лексеми:

- die Verfassungsreform - конституційна реформа
- die Staatsangehörigkeit - громадянство
- das Trennungsgebot - вимога відділення церкви від держави

Переклад німецького терміна *die Verfassungsreform* не викликає особливої складності, оскільки він є однозначним і представлений в юридичному німецько-українському словнику. У словнику цей термін перекладається як конституційна реформа.

У словнику цей термін перекладається як конституційна реформа. Саме цим варіантом скористався перекладач при перекладі коментаря до Конституції. На наш погляд, цей термін і його переклад не потребують більш глибокого аналізу, оскільки мова йде про однозначні еквіваленти в українській мові, оскільки в обох мовах даними термінами позначають корінні або істотні зміни конституційного ладу держави.

Інший юридичний термін, виражений самостійним композитом, *die Staatsangehörigkeit* є в німецькій мові однозначним і позначає юридичний статус окремої особистості як члена тієї чи іншої держави, в силу якого він володіє цивільними правами і несе обов'язки цієї держави. Однак українською мовою, згідно з юридичним німецько-українським словником, даний німецький термін може бути переведений або як «громадянство», або як «підданство».

Вибір між двома термінами української мови визначається таким екстралінгвістичним фактором, як форма правління в тій чи іншій державі: термін «підданство» вживається, якщо мова йде про монархічні країни. Наприклад, підданство Великобританії або Російської Імперії, але громадянство України або Федеративної Республіки Німеччини. Таким чином, виходячи з усього вищесказаного, обраний перекладачем варіант перекладу

«громадянство» є єдино можливим і єдино правильним в даному контексті, незважаючи на те, що семантика цього значення в повному обсязі охоплює семантику німецького оригінального терміна.

Наступний аналізований нами термін, виражений композитом – лексема *das Trennungsgebot*. Незважаючи на те, що зазначений іменник вживається в початковому тексті в словосполученні «*Dieses rechtsvergleichend weitgehende Trennungsgebot <...>*», ми відносимо його до самостійного композиту. Він є самостійним терміном, тому ми розглядаємо його незалежно від представлених в словосполученні з ним лексем.

На відміну від термінів *Verfassungsreform* і *Staatsangehörigkeit* композит *Trennungsgebot* є складним для перекладу. Перша проблема, з якою стикається перекладач при передачі лексеми *Trennungsgebot* на українську мову, полягає в тому, що даний іменник не представлений ні в одному двомовному або одномовному словнику, в тому числі і в електронних словниках (наприклад, в Мультитрані). Навіть розклавши композит на окремі частини, не видається можливим дати точний переклад цього терміна поза контекстом, зокрема тому, що, наприклад, юридичний термін *das Gebot*, що входить до складу аналізованого слова, є багатозначним, що було проаналізовано нами раніше.

Наступна складність, пов'язана з терміном *das Trennungsgebot*, обумовлена тим, що в німецькому праві цей термін вживається в іншому значенні і в іншому контексті, ніж він був вжитий авторами оригінального тексту коментаря. У Німеччині сутність даного правового інституту полягає в поділі повноважень поліції (*Polizei*) і відомства з охорони конституції (*Verfassungsschutz*).

Обидві вищеназвані обставини наочно демонструють важливість аналізу контексту, особливо при перекладі термінів, оскільки в аналізованому нами випадку саме контекст дає перекладачеві можливість зрозуміти, в якому саме значенні вжито термін в початковому тексті. В даному випадку перекладач, відштовхуючись від того, що перекладний термін вживається в параграфі «*Trennung von Kirche und Staat*» («Відділення церкви від держави») і

спираючись на контекст, переклав Trennungsgebot як вимога відділення церкви від держави: «Dieses rechtsvergleichend weitgehende Trennungsgebot sieht das VfG den Besonderheiten der historischen Entwicklung Russlands geschuldet: <...> «. На наш погляд, така використана перекладачем трансформація як контекстуальне додавання пов'язана з необхідністю повноти передачі змісту терміна Trennungsgebot. Крім того, в українській мові в правовій і політичній сфері позначає принцип державного устрою вираз «відділення церкви від держави», що є усталеним.

Отже, аналіз перекладу українською мовою німецьких термінів, виражених композитами, показав, що серед даної групи зустрічаються як терміни, які є однозначними, що тягне за собою використання однозначних відповідностей, як і багатозначні з точки зору української мови, через що перекладач вдається до варіантних відповідностей. Крім того, цікавий виявлений нами факт, що німецькі композити можуть бути перекладені не тільки словосполученнями, як це було з термінами Trennungsgebot і Verfassungsreform, що є найбільш поширеним варіантом, але і простим похідним іменником, як, наприклад, термін Staatsangehörigkeit.

Таким чином, серед юридичних термінів, виражених однокомпонентними іменниками, найбільшу складність для перекладу представляють композити, а не похідні іменники. Однак і в тій, і в іншій групі німецьких термінів зустрічаються як лексеми, які мають однозначні еквіваленти в українській мові, так і терміни, які мають кілька спеціальних юридичних значень. У випадку з похідними іменниками найбільш поширена ситуація, коли перекладач обходився однозначними відповідниками, оскільки більшість таких лексем були інтернаціоналізмами. При перекладі багатозначних термінів, спираючись на контекст, перекладач використовував варіантні відповідності. В ході аналізу даної групи термінів перекладацьких помилок виявлено не було.

Самостійне вживання прикметників в якості термінів не є поширеною ситуацією як в українській, так і в німецькій мові права. Однак, незважаючи на цей факт, нами було прийнято рішення виділити аналіз перекладу

однокомпонентних термінів, виражених прикметниками, в окрему підгрупу класифікації відібраних прикладів. До цієї групи входять прикметники, які, незважаючи на те, що є частиною іменного присудка або тісно пов'язані з визначеним іменником, зберігають свою «термінологічну самостійність», тобто їх термінологічне значення не залежить від пов'язаного з ними дієслова або іменника.

Проведений нами аналіз прикметників, що підходять під висунуті критерії віднесення до цієї групи термінів, показав, що вона є нечисленною. Крім того, проведене дослідження відібраних прикладів, які відповідають даним вимогам, продемонструвало наступну тенденцію: як правило, дані морфологічні одиниці перекладаються еквівалентним терміном, і в переважній більшості випадків перекладач працює з однозначними еквівалентами.

Як приклад можна навести такі прикметники, що відносяться до цієї групи:

- demokratisch - демократичний
- föderativ - федеративний
- republikanisch - республіканський
- national - національний
- politisch - політичний
- souverän - суверенний

Дані прикметники відносяться до числа інтернаціоналізмів і є однозначними термінами, саме тому перекладач не використовує трансформації. Аналізуючи іменники, ми вже згадували той факт, що використання інтернаціоналізмів значно полегшує переклад, що ще раз підтверджують викладені вище приклади.

Однак в тексті коментаря авторами були вжиті і багатозначні юридичні терміни, виражені прикметниками інших типів. До числа таких, наприклад, відноситься лексема *verbindlich*. Згідно з німецько-українським юридичним словником цей термін можна перекласти як обов'язковий. В юридичному словнику відсутні дефініції даних термінів української мови, тому на вибір

варіанта перекладу впливатиме контекст, а також наявність в українському праві того чи іншого правового інституту.

Оскільки німецький прикметник *verbindlich* зустрічався у початковому тексті неодноразово, то ми розглянемо в рамках даного дослідження лише кілька випадків, які становлять найбільший інтерес для перекладацького аналізу, а також завдяки яким можна простежити закономірності перекладу цього терміна.

У представлених вище німецьких прикладах ситуація вживання терміна *verbindlich* подібна: термін вживається в своєму основному спеціальному значенні. Однак в перших двох випадках прикметник є атрибутом, а в третьому – частиною іменного присудка. У перших двох прикладах перекладач вибрав варіант перекладу зі збереженням граматичної функції лексеми, тобто в українському варіанті термін виступає також в ролі атрибута.

Однак у третьому варіанті, незважаючи на подібний контекст, перекладач вдається до перекладацької трансформації додавання, використовуючи варіант перекладу має зобов'язальну силу. Ймовірно, перекладацьке рішення застосувати трансформацію обумовлено відмінною від попередніх прикладів граматичної функцією терміна. Але безпосереднє виконання цієї трансформації, на наш погляд, є невірним, оскільки перекладач допустив термінологічну помилку.

У юридичній термінології саме обов'язковий, а не зобов'язальний використовується в якості характеристики того чи іншого правового інституту або документа. Таку властивість закону і норми права, як обов'язковість, в юридичній науці називають обов'язковою силою. Форма зобов'язує може бути використана в поєднанні з іменником норма як позначення її характеристики.

Отже, аналіз даних прикладів показав, що спроба перекладача вдатися до трансформації спричинила за собою перекладацьку помилку, а саме порушення сполучуваності. Можливо, причиною помилки перекладача послужило також запропоноване ним же поєднання розглянутого терміна з лексемою сила.

У перших трьох з наведених прикладів лексема *verbindlich* поєднується з такими поняттями, як обмеження термінів перебування на посаді Президента, послання президента і ідеологія, тобто з абстрактними або неживими іменниками, не здатними самостійно виробляти будь-яку дію. Поняття сили, хоча і є абстрактним, нерідко сприймається людською свідомістю як агенс, здатний здійснювати дії, тобто в деякому роді «оживлюється». Це робить можливим поєднання з лексемою «сила» означення, за своєю семантикою застосовного, перш за все, до людини.

Подібну ситуацію можна часто спостерігати з лексемами закон або правила (найчастіше в постпозиції в дієприкметниковому звороті), оскільки текст, в якому вони зазвичай зустрічаються, характеризується відсутністю вказівки на автора закону і оживленням останнього, тобто наділенням творчою здатністю встановлювати норми і регламенти. Прагнучи до природності фрази з точки зору української мови і замінюючи структуру речення, перекладач сам спровокував себе на вчинення термінологічної помилки.

Таким чином, прикметники є термінами незалежно від поєднуваних з ними лексем, – це, як правило, інтернаціоналізми, які перекладаються за допомогою однозначних еквівалентів. У переважній більшості випадків прикметник перекладається аналогічною морфологічною одиницею зі збереженням її граматичної функції. Спроби зміни граматичної структури речення і використання інших трансформацій підвищує ступінь ймовірності перекладацької помилки.

Якщо розглядати зміни самої структури словосполучень, не беручи до уваги зміни, зумовлені проблемою перекладу композитів, то певний виняток становить останній з наведених вище прикладів: в ньому сталася заміна безсполучникового зв'язку на сполучниковий сурядний. Можливо, таке перекладацьке рішення обумовлене стилістичними нормами і прийнято тому, що безсполучникове перерахування двох атрибутів могло б привести в даному випадку до асоціації з публіцистичним стилем, оскільки даний прийом нерідко використовується в таких текстах для посилення ознак слова і підвищення

ступеня доступності реципієнту. Текст коментаря до Конституції витриманий в рамках офіційно-ділового та наукового стилів, тому перекладачеві довелося замінити вихідну конструкцію на стилістично більш нейтральну для української мови.

Таким чином, незважаючи на те, що серед відібраних нами прикладів група термінів, виражених словосполученням, є найчисленнішою і різноманітною, в ході аналізу перекладу даних термінів українською мовою, було встановлено, що перекладач в більшості випадків прагнув зберегти структуру оригіналу.

Незважаючи на складність мови права з точки зору синтаксису (а саме переважання поширених конструкцій в тексті, велика кількість поширених членів), а також на те, що самі речення часто є досить розгорнутими, останнім часом все ж спостерігається тенденція до компресії і, як наслідок, розвиток більш лаконічних і доступних для сприйняття способів передачі великої кількості інформації. Найбільш продуктивним способом словотворення в мовах Європи, зокрема в німецькій, є аббревіація.

Правова сфера німецької мови не є винятком. Про широку поширеність аббревіатур в німецькому праві каже, наприклад, той факт, що в підручнику німецької мови для юристів-бакалаврів представлений окремий словник «*Kleine Zusammenfassung wichtiger Abkürzungen aus allen Rechtsbereichen*», обсяг якого перевищує обсяг «*Vokabelliste*» з юридичною термінологією в цьому ж навчальному посібнику.

Більшість німецьких юридичних термінів, виражених аббревіатурами, це назви законів і інших нормативно-правових актів (наприклад, BGB – *Bürgerliches Gesetzbuch*, SHG – *Sozialhilfegesetz*), а також назви державних чи міжнародних органів (наприклад, BGH – *Bundesgerichtshof*, EuGH – *Europäischer Gerichtshof*). Аналізований нами коментар до Конституції також не є винятком: у ньому у великій кількості використовуються різні аббревіатури. Показовим є також і той факт, що дане видання містить на початку досить об'ємний словник скорочень.

Термінологічна синонімія. Розглянуті «Загальні умови укладання договорів» представляють собою умови, сформульовані Telekom Deutschland GmbH - «одним із провідних підприємств із надання послуг у сфері телекомунікацій та інформаційних технологій у всьому світі». На основі даних загальних умов укладення договорів компанія укладає різні договори. З іншого боку, ситуативний аспект включає в себе інформацію про порядок укладання договору, спосіб і місце виконання договору, порядок розрахунків за договором, обов'язки споживача, відповідальності сторін, порядки вирішення спорів.

Проаналізуємо заголовки основних пунктів документа:

Vertragspartner - Сторони договору

Vertragsgegenstand - Предмет договору

Zustandekommen des Vertrages - Укладення договору

Pflichten und Obliegenheiten des Kunden - Обов'язки клієнта

Nutzung durch Dritte - Використання третіми особами

Zahlungsbedingungen - Умови оплати

Beanstandungen - Претензії

Änderungen der Allgemeinen Geschäftsbedingungen (AGB),

Leistungsbeschreibungen und Preise - Зміна загальних умов укладення угод, опису послуг і цін

Verzug – Прострочення платежу

Haftung – Відповідальність

Vertragslaufzeit / Kündigung - Термін дії договору / Розірвання договору

Pflichtinformationen nach dem Telekommunikationsgesetz - Обов'язкові відомості відповідно до Закону про телекомунікації

Sonstige Bedingungen - Інші умови [7: 61].

Таким чином, в документі вказані всі умови, необхідні для успішного укладення договору і успішної діяльності компанії, що полягає в наданні телекомунікаційних послуг населенню.

Ситуативність документа передбачає його параметри завершення, тобто наявність в ньому термінології тієї сфери, до якої належить діяльність компанії. С.П. Кушнерук визначає термін як «слово або словосполучення, яке відображає спеціальне поняття» [6: 35].

В аналізованому тексті присутні, наприклад, такі терміни, як: Mobilfunkanschluss, Telekommunikationsgesetz (TKG), SIM-Karte, PIN, PUK, Point to Point Protocol over Ethernet (PPPoE), PC-System [7: 55], та інші, що вимагають обов'язкового знання термінології з тематики «Телекомунікаційні системи» як фахівцем, що читає текст, так і перекладачем.

Певним правилам має відповідати не тільки зміст документів, а й використовувані в них лінгвістичні одиниці, знаки і символи, що зумовлює обмеження компонентного складу загальних умов укладення договору.

Перш за все заборонено вживати просторічну лексику, емоційно забарвлені слова і словосполучення, образні засоби, вигуківі одиниці. У тексті аналізованих загальних умов укладання договорів можна виділити наступні ряди вживаних одиниць, які є значущими для його розуміння і передачі іноземною мовою [7: 81]:

- Віддієслівні іменники, що позначають дію: Erbringung, Vernetzung, Verbindung, Änderung, Austausch, Zustandekommen, Zugang, Auftragsbestätigung, Bereitstellung, Deckung, Vertragsabwicklung, Rechnung, Werbung, Auszahlungen, Anrufe, Kommunikation, і т.д .;

- Номенклатурна лексика: Telekom Deutschland GmbH, Telekom, Amtsgericht Bonn HRB 5919, Tarifs Call Plus, Tarifen Call Start, Call Basic, Call Comfort, Call & Surf Basic, Entertain Comfort 12 IP, Tarifen Call & Surf Comfort, Call & Surf via Funk, Entertain Comfort;

- Складні відіменні прийменники: in Verbindung mit, auf Grund, mit Ausnahme, falls, aufgrund (von), außerhalb, innerhalb (von), mittels, in Höhe, vor Ablauf, im Falle;

- Аббревіатури: TKG (Telekommunikationsgesetz), PIN (Personal Identification Number), PUK (Personal Unblocking Key), PPPoE (Point to Point

Protocol over Ethernet), AGB (Allgemeinen Geschäftsbedingungen), SMS (Short Message Service);

- Стійкі поєднання: im Folgenden genannt, alle Rechte an ... liegen bei ..., Verträge gelten für ..., ist berechtigt, der Vertrag kommt zustande, hat folgende Pflichten, es ist nicht gestattet, zur Verfügung stellen, dem Zweck dienen, nicht zugänglich sind, vertraglich bestimmten Zweckes, ausdrücklichen schriftlichen Zustimmung і т.д ..

- Пасивний стан: Leistungen pauschal abgegolten werden, Die Inhalte ... dürfen nicht für gewerbliche Zwecke verwendet oder öffentlich wiedergegeben werden, Die überlassenen Leistungen dürfen nicht missbräuchlich genutzt werden і т.д.

Характеризуючи документний дискурс в стилістичному аспекті, С.П. Кушнерук говорить про таку його характеристику, як відсутність образних засобів, яка «передбачає не тільки однозначність у розумінні змісту документних текстів, а й відсутність будь-яких емоційних забарвлень документного тексту в цілому або його частин» [6: 22]. Документний текст не повинен містити елементів, що допускають різне тлумачення, що володіють емоційно-образним забарвленням. Відсутність засобів образності є одним із найважливіших критеріїв документа і забезпечує ясність і зрозумілість положень, які він встановлює [6: 11].

Проаналізуємо пункт 2.2. параграфа 2. «Vertragsgegenstand» розглянутого договору на наявність емоційно забарвленої лексики і слів, ужитих у переносному значенні:

2. Vertragsgegenstand

2.2. Besondere Regelungen

Verträge, bei denen Leistungen pauschal abgegolten werden (z.B. Flatrates) gelten nicht für Mehrwertdienste- und telekommunikationsdiensteanbieter und nicht für Anbieter und Betreiber von Massenkommunikationsdiensten, insbesondere Anbieter oder Betreiber von Faxbroadcastdiensten, Call-Center-, Telefonmarketing- und Marktforschungsleistungen zu diesen Geschäftszwecken.

Die vorgenannten Leistungen gelten ferner nicht für die dauerhafte Vernetzung oder Verbindung von Standorten bzw. Telekommunikationsanlagen.

Die Inhalte der Entertainment-Leistungen (insbesondere TV- und Videoinhalte) dürfen nicht für gewerbliche Zwecke verwendet oder öffentlich wiedergegeben werden (z.B. nicht in Gaststätten, Hotels oder Krankenhäusern).

В даному уривку були виділені наступні ключові слова і словосполучення, необхідні для розуміння тексту:

besondere Regelungen - особливі положення
 der Vertrag – договір
 pauschal – загальний, сукупний
 abgelten – оплачувати
 die Flatrate – щомісячна фіксована плата за Інтернет
 der Anbieter – постачальник послуг
 der Betreiber – споживач
 die Massenkommunikationsdiensten – послуги зв'язку загального користування
 der Geschäftszweck – мета угоди
 vorgeannt – вищезгаданий
 dauerhaft – тривалий
 die Vernetzung – зв'язок
 die Verbindung – з'єднання
 der Standort – вузол
 die Telekommunikationsanlagen – телекомунікаційні системи
 der Inhalt – зміст
 gewerblich – комерційний

З даного переліку слів і словосполучень видно, що в цьому фрагменті використовується або нейтральна, або офіційно-ділова лексика. Повністю відсутня емоційно-забарвлена лексика і слова в переносному значенні. Те ж саме можна сказати і про розглянутому документної тексті в цілому. Всі речення чітко сформульовані, мінімальним є використання займенників, всюди,

де це необхідно, даються покликання на інші пункти документа, що дозволяє уникнути двозначності.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

Проведений аналіз показує, що при роботі з «Загальними умовами укладення угод» німецької компанії Telekom Deutschland GmbH як діловий партнер, так і перекладач повинні враховувати, що даний документ не має абсолютного жанрового аналога в українському цивільному законодавстві і регулюється Законом про регулювання права «Загальних умов укладення угод» Цивільного кодексу Німеччини. У ситуативному аспекті даний документ пов'язаний з діяльністю однієї з основних у світі компаній, що спеціалізуються на наданні послуг у сфері телекомунікацій та інформаційних технологій і точно регламентує порядок укладання договорів даної компанії щодо їх сторін, предмета, обов'язків клієнта, використання третіми особами, умов оплати, претензій, відповідальності ініціатора договору, його терміну дії та ін. Для розуміння тексту даного типу важливий той факт, що його ситуативність обумовлює параметри завершення. Для правильного оформлення даного документа мовою перекладу слід враховувати найбільш частотно використовувані компоненти та їх однозначний позбавлений образності характер.

Таким чином, незважаючи на те, що серед відібраних нами прикладів група термінів, виражених словосполученням, є найчисленнішою і різноманітною, в ході аналізу перекладу даних термінів українською мовою, було встановлено, що перекладач в більшості випадків прагнув зберегти структуру оригіналу.

Незважаючи на складність мови права з точки зору синтаксису (а саме переважання поширених конструкцій в тексті, велика кількість поширених членів), а також на те, що самі речення часто є досить розгорнутими, останнім часом все ж спостерігається тенденція до компресії і, як наслідок, розвиток більш лаконічних і доступних для сприйняття способів передачі великої кількості інформації. Найбільш продуктивним способом словотворення в мовах Європи, зокрема в німецькій, є аббревіація.

РОЗДІЛ 3

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ НІМЕЦЬКИХ ТЕРМІНІВ ЮРИДИЧНОГО ДИСКУРСУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

3.1. Еквівалентне відтворення

Одним із найбільш затребуваних видів перекладу сьогодні можна назвати переклад документів. Документи, в основному, поділяють на дві групи:

1. Документи фізичних і юридичних осіб.
2. Паспорти, сертифікати та свідоцтва, установчі документи фірм, договори, протоколи, угоди, контракти.

Переклад документів юридичних осіб набуває все більшої актуальності в сучасних умовах глобальної економіки. Однією з особливостей перекладу документів фізичних осіб є необхідність їх легалізації, надання їм юридичної сили для надання за межами країни. До групи документів юридичних осіб, переклад яких має свої особливості і найчастіше викликає труднощі, належать договори, контракти і страхові документи.

Переклад договорів та контрактів має свої особливості, до яких належать особлива побудова речень, специфічна лексика, наявність лексичних шаблонів, які повинен знати перекладач для здійснення якісного і правильного перекладу. Перекладачеві юридичних документів необхідно знати терміни виконання замовлення, бажаний замовником переклад назв сторін, що вступають в договірні відносини, власних назв, формат і призначення перекладу. При перекладі договорів та інших юридичних документів необхідно враховувати особливості складання юридичних текстів і дотримуватися встановлених правил їх написання.

Важливо зберегти і синтаксичну структуру оригіналу тексту настільки, наскільки це можливо. Переклад договорів починається з виділення основних термінів стилю і визначення типу документа. Після цього перекладач приступає до власне перекладу. Завершальним етапом є редагування тексту і перевірка однорідності використовуваної термінології по всьому тексту. Переклад

договору вимагає не тільки знання лексичних та граматичних особливостей побудов речень, але й уваги до таких деталей, як переклад назв фірм, адрес і прізвищ.

Одним із найбільш складних завдань є переклад текстів договорів. Складність перекладу договорів полягає в лексичних особливостях іноземної мови. Поява нових лексичних конструкцій і термінів вимагає від перекладача як відмінного знання мови, так і конкретних дисциплін.

Досить часто фахівці в галузі перекладу договорів стикаються з термінами і фразами, переклад яких українською мовою неможливий через відсутність еквівалентів. Тому важливо орієнтуватися в предметі перекладу і мати доступ до спеціальних енциклопедій і словників. Неточний або неправильний переклад страхових документів може стати причиною різних конфліктів, тому його виконують тільки висококваліфіковані перекладачі.

Основною рисою мови договорів є точний і чіткий виклад матеріалу при майже повній відсутності емоційних елементів; в них практично виключена можливість довільного тлумачення суті питання.

Тому основними вимогами, яким повинен відповідати якісний діловий переклад, є:

- точність – всі положення, які тлумачаться в оригіналі, повинні бути викладені в перекладі;
- стислість – всі положення оригіналу стисло і лаконічно представлені в перекладі;
- ясність – стислість і лаконічність мови перекладу не повинні позначатися на повноті передачі лексики оригіналу;
- літературність – текст перекладу повинен відповідати загальноприйнятим нормам літературної мови, без вживання синтаксичних конструкцій мови оригіналу.

Переклад заголовка документа, якщо він розкриває сутність питання, повинен бути максимально близьким до оригіналу, якщо ж він відрізняється стислістю або носить рекламний характер, то перекладач додає коротку

анотацію в інформаційних цілях. Всі скорочення, що зустрічаються в тексті оригіналу, повинні бути розшифровані відповідно до загальноприйнятих і спеціальних скорочень. Скорочення, що не піддаються розшифровці, передаються мовою оригіналу.

Не змінюються і зберігають оригінальну орфографію:

- слова і речення не мовою оригіналу;
- скорочені найменування марок виробів і приладів;
- назви іноземних друкованих видань.

У тексті перекладу зазвичай перекладаються:

- назви частин і відділів установ і організацій;
- назви посад, звань, учених ступенів, титулів;
- власні імена і назви відповідно до встановленої практики.

У тексті перекладу транскрибуються:

- іноземні прізвища, власні імена і назви з урахуванням традиційного написання відомих прізвищ;

- артиклі і прийменники в іноземних прізвищах;

- найменування іноземних фірм, компаній, акціонерних товариств, корпорацій, концернів, монополій, промислових об'єднань;

- сполучники і прийменники в назвах фірм;
- фірмові назви машин, приладів, хімічних речовин, виробів, матеріалів.

У тексті перекладу замінюються українськими еквівалентами:

- спеціальні терміни;
- географічні назви.
- умови укладення договорів.

Термін «договір» визначається в області права як угода, як документ, що фіксує цю угоду, і як зобов'язання, що виникає між сторонами, які уклали угоду між собою. Договори за своїм призначенням і змістом є надзвичайно різноманітними, причому в умовах ринку їх коло розширюється за рахунок застосування нових договірних відносин. Незважаючи на це, всі договори мають загальні риси, будучи жанром офіційно-ділового стилю, а саме:

логічність, беземоційність, традиційність, безособовість, точність і чіткість вираження думки, відсутність образності і суб'єктивних оцінок.

При перекладі договорів необхідно враховувати особливості юридичних текстів і дотримуватися певних правил. Переклад повинен виконуватися з дотриманням стилістичних особливостей цього роду документів українською мовою, з максимальним збереженням синтаксичної структури тексту іноземною мовою.

На першому етапі необхідно уважно прочитати текст іноземною мовою, визначити тип документа і виділити в ньому спеціальну термінологію. На заключному етапі, крім ретельної, за реченнями, звірки правильності перекладу тексту, обов'язковою є звірка однорідності термінології протягом усього тексту, звірка кількості абзаців, пунктів, нумерації і т. ін., перевірка правильності перекладу прецизійної лексики (цифр, прізвищ, імен власних) .

Аналіз договорів німецькою мовою дозволив виділити ряд граматичних характеристик, властивих даному типу текстів, в тому числі:

- переважне використання теперішнього часу (Präsens), що виражає також дії, які повинні або можуть статися в майбутньому;

- велика кількість підрядних речень:

Sofern sich der Kunde zur Überprüfung der möglichen Zusammenarbeit oder zu sonstigen Zwecken im Zusammenhang mit der möglichen Beauftragung des Anbieters Dritter bedient, die nicht seine Mitarbeiter sind, sind diese vom Kunden zur Einhaltung sämtlicher in dieser Vereinbarung genannten Pflichten ihrerseits vertraglich zu verpflichten;

- часте використання конструкції sein zu Infinitiv, що виражає повинність: sind diese vom Kunden zur Einhaltung sämtlicher in dieser Vereinbarung genannten Pflichten ihrerseits vertraglich zu verpflichten;

- заміна іменників особистими займенниками: Im Zweifel kann der Auftragnehmer verlangen, dass er im Zusammenhang mit der veränderten Webseite nicht mehr genannt wird.

У даній роботі були розглянуті характеристики, властиві для договірних текстів у цілому, досліджені специфічні особливості текстів німецькомовних договорів, а також був позначений спектр перекладацьких проблем при роботі з даним типом тексту.

В результаті дослідження було зроблено висновок про те, що переклад німецькомовних договорів вимагає найвищого рівня кваліфікації і досконалого володіння спеціальною термінологією. При роботі з договірними текстами неприпустимі будь-які, навіть найдрібніші неточності, оскільки вони можуть привести до серйозних фінансових втрат або до корпоративних конфліктів. Також при перекладі необхідно враховувати особливості правових систем і законодавства відповідних країн, а також різну конотацію юридичних термінів в мовах.

Варіативність німецькомовної юридичної термінології не тільки заслуговує на увагу науковців-термінознавців, але і представляє інтерес для перекладачів, оскільки часто призводить до несподіваних труднощів при виконанні юридичного перекладу. Необхідно враховувати особливості юридичної термінології в залежності від національного варіанту німецької мови. Так, україномовні юридичні терміни можуть мати різні перекладацькі еквіваленти і в національних варіантах німецької мови права Австрії, Німеччини, Швейцарії, Ліхтенштейну, Люксембургу.

Наприклад, термінам «зобов'язання», «зобов'язальне право» у правовій системі ФРН відповідають німецькомовні еквіваленти *Schuld*, *Schuldrecht*, а в швейцарському варіанті німецької мови відповідно *Obligation*, *Obligationsrecht*, поняття «спадок» в ФРН передається словами *Erbe*, *Erbschaft*, в австрійському варіанті - *Verlassenschaft* [9: 31].

Імовірно зміна правових уявлень носіїв мови, законодавців і правозастосування обумовлює невідповідність в системах права і терміносистемах [13: 81]. Оскільки право в Німеччині і Ліхтенштейні розвивалося дещо осторонь одне від одного, то зміни, що відбувалися в

правових системах названих країн, вели до варіативності як окремих термінів, так і терміносистем.

Як приклад розглянемо німецькомовний договір доручення. Договір доручення є юридичним документом, який фіксує юридичні факти, а саме факти волевиявлення суб'єктів права. Цей документ належить до адміністративно-правової сфери та регулює відносини між суб'єктами права: приватними особами та юридичними особами.

До специфіки варіювання термінів німецької мови належить варіювання окремих частин складних термінів (комполітне варіювання) і синтаксичне варіювання [7: 14].

Розглянутий документ, складений німецькою мовою в Ліхтенштейні, називається *Mandatsvertrag*. В Німеччині договір доручення традиційно називається *Auftragsvertrag*.

При цьому обидві частини словосполучення переводяться дослівно: *Auftrag* – доручення, *Vertrag* – договір. Договір доручення – це договір, згідно з яким одна його сторона (поручитель) доручає іншій стороні (уповноваженій особі) вчинити від імені і за рахунок довірителя певні юридичні дії.

В даному договорі доручення уповноважена особа бере на себе зобов'язання виконувати функцію члена адміністративної ради. Іменник *Mandat* теж має значення «доручення», тому термін *Mandatsvertrag* цілком можна розглядати як комполітний варіант традиційного іменника *Auftragsvertrag*.

В юридичних словниках, як українсько-німецькому, так і німецько-українському, варіант *Mandatsvertrag* зафіксований поряд з *Arbeitsvertrag*, при цьому іменник *Arbeitsvertrag* стоїть на першому місці, а *Mandatsvertrag* – на п'ятому-сьомому місцях серед синонімічних варіантів.

Традиційно в юридичному тексті переважає тавтологічна когезія, тобто повторення в кожному наступному реченні одного і того ж іменника [11: 18].

Оскільки предметом даного договору є доручення, то саме цей іменник має неодноразово зустрічатися в тексті договору. Зазвичай в німецькому договорі доручення вживається лексема *Auftrag*. У договорі доручення

Ліхтенштейну вживається іменник *Mandat*. Логіка у вживанні даної лексики, безумовно, є: якщо договір називається *Mandatsvertrag*, то предметом договору є *Mandat*, а не *Auftrag*. Щоправда, сторони договору мають традиційні позначення: *Auftraggeber* (поручитель) та *Beauftragter* (уповноважена особа). Лексема *Auftrag* є кореневою в обох іменників.

За справедливим твердженням М.П. Брандес, кожен вид офіційно-ділового документа має свою, досить сувору архітектонічну форму, яка вироблялася протягом тривалого існування офіційно-ділового стилю і яка повинна дотримуватися всіма, хто користується цією формою спілкування [13: 13]. Стиль юридичного документа строго витриманий. Він не допускає фразеологізмів, неологізмів, просторічних слів і виразів.

Відзначається, що офіційно-діловий стиль юридичних документів замкнений, мало проникний для інших стилів. Термінологія в договорі вживається виключно юридична.

Текст договору близький до загальнолітературної нормованої мови. Договір формулюється чітко, ясно, однозначно, він виключає будь-яку двозначність і різночитання, має, як будь-який юридичний документ, клішовану форму.

Когнітивна інформація, що міститься в договорі, оформляється раз і назавжди встановленим чином, згідно з строгими конвенціями. Джерело і реципієнт текстів – адміністративні органи, яким документи потрібні для підтвердження прав і повноважень відповідних осіб. Стандартні звороти, кліше, структурно-композиційні особливості є результатом внутрішньомовного відбору, використання тих структурно-стилістичних можливостей мови, які найкращим чином відповідають завданням, які стоять перед договором доручення.

Мовні засоби, які оформляють юридичні тексти, належать до канцелярського різновиду письмової літературної норми. Характерна риса цього стилю – велика кількість канцелярських кліше [5: 11].

При позначенні сторін договору використовується канцеляризм «далі в тексті» (*nachfolgend genannt, im Folgenden genannt*). У документі Ліхтенштейну використаний варіант *im Nachstehenden (Auftraggeber / Beauftragter) genannt*. У юридичних документах Німеччини дієприкметник *nachstehend* використовується досить рідко, в основному для вказівки на те, що деяка згадана тут інформація більш детально буде висвітлена нижче.

«Уповноважена особа бере на себе зобов'язання згідно з інструкціями поручителя або третіх осіб» (в оригіналі *Der Beauftragte übernimmt Verpflichtungen laut Instruktionen des Auftraggebers oder Drittpersonen*). Ми звернули увагу на слова *Instruktionen* і *Drittpersonen*. У німецьких юридичних документах Німеччини традиційно вживається німецький іменник *Anweisungen* (інструкції). Запозичена лексема *Instruktionen* є лексикографічно зафіксованою і займає в синонімічному ряду четверте-п'яте місце.

У документі явно використовується німецьке, а не англійське слово, тому що інакше воно б мало іншу орфографію – *Instruction*. У жодному юридичному документі Німеччини не зустрічається іменник *Drittpersonen*. Для позначення інших виробників використовується або словосполучення *dritte Personen*, або субстантивований порядковий числівник *Dritte*. В електронному словнику німецької мови лексема *Drittpersonen* фіксується з позначкою «вживається переважно в Швейцарії». Як бачимо, швейцарський варіант вживання проник і в юридичний документ Ліхтенштейну.

Укладач розглянутого договору доручення говорить про збереження обмежень відповідно до закону, праву і моралі. Для позначення обмежень вживається іменник *Schranken*. В однині лексема *die Schranke* фіксується в юридичному словнику зі значеннями «перешкода», «межа». Електронний словник дає набагато більше значень з самих різних областей знання. Значення «обмеження» характерне тільки для вживання іменника у множині з позначкою «фінансова справа».

Зрозуміти ідею упорядника договору доручення можна було виключно за аналогією: в німецькому мові значення «обмеження» передається лексемами

Beschränkung або Einschränkung. Як бачимо, корінь у всіх трьох словах один і той же. Це дозволило нам припустити, що під іменником Schranken розуміються «обмеження».

Слово «мораль» відповідає в німецькому документі вислову gute Sitte. Цей вислів дійсно фіксується в юридичних словниках, правда, у множині – gute Sitten і позначає «добрі звичаї», «загальноприйняті моральні норми». Як юридичний термін в однині не вживається.

«За розпорядженням замовника призначається уповноважена особа» (в оригіналі Auf Weisung des Auftraggebers wird der Beauftragte bestellt). Для передачі вислову «за розпорядженням» в німецьких правових документах використовується словосполучення auf Anordnung.

У правовому документі Ліхтенштейну застосовано словосполучення auf Weisung. Слід підкреслити, що це словосполучення зафіксовано в електронних словниках, але посідає дев'яте-десяте місце серед інших варіантів.

Згідно даного договору доручення «уповноважена особа не несе жодної відповідальності і однозначно заздалегідь відмовляється від неї» (в оригіналі Der Beauftragte trägt keine Verantwortung und zum Voraus verzichtet darauf eindeutig). У німецькій мові є кілька слів і виразів для передачі прислівника «заздалегідь», але найбільш вживаним є словосполучення im Voraus.

У документі Ліхтенштейну вжили словосполучення zum Voraus, яке в німецькомовному документі сприймається як помилка. Можливо, в даному випадку і припустимо говорити про швейцарський варіант загальноживаного німецького вислову, але поки ще він не є лексикографічно зафіксованим.

Явну помилку з точки зору норми становить і дієслово anerkennen, вжите в теперішньому часі третьої особи однини. За всіма законами німецької мови, префікс у цьому випадку повинен бути відокремленим.

Але в реченні Der Auftraggeber anerkennt hiermit seine persönliche Verpflichtung zur Bezahlung des Honorars префікс an- не відділяється. Про цю особливість говорять і швейцарські дослідники Крісті Дюршайдт і Інге Хефті, відзначаючи відсутність дієслівної рамки в реченнях із дієсловами типу

anerkennen, anerbieten внаслідок того, що приставка an – всупереч нормі не відділяється [9: 65].

У цьому ж реченні ми звернули увагу на іменник Honorar. Взагалі, гонорар - це грошова винагорода в галузі літератури, науки або мистецтва.

В даному договорі доручення мова йде про виплати за членство в адміністративній раді. Ця функція не пов'язана ні з літературою, ні з мистецтвом, ні з наукою. Звичайно, слід було б вжити слово «винагорода», у всіх німецьких документах традиційно Entschädigung.

Відповідає нормі, але не відповідає традиції іменник Ziffer в значенні «пункт»: im Sinne der Ziffer 1 dieses Vertrages («згідно з пунктом 1 цього договору»). У німецькому документі вживається іменник Punkt або навіть частіше його скорочена форма P.

Для аналізу проблем еквівалентності нами був обраний тип комерційних договорів, який відноситься до групи реалізаційних договорів, - договір купівлі-продажу (Kauf- und Verkaufsvertrag).

Сторони даного типу договору – продавець і покупець. Сторонами можуть виступати будь-які суб'єкти цивільного права: фізичні та юридичні особи, а також держава (наприклад, при укладенні договору купівлі-продажу для державних потреб).

За словами В.Н. Сидорової, більшість договірних правовідносин охоплюються поняттям відносин економічного обороту, оскільки вони пов'язані з переміщенням матеріальних благ зі сфери виробництва в сферу обігу. При цьому договір купівлі-продажу є основним і найпоширенішим типом договору, які застосовуються в майновому обороті будь-якої держави [5: 13]. Ці договори охоплюють велику частину товарних відносин в фінансово-господарській діяльності.

Для нашого дослідження були взяті договори купівлі-продажу на німецькій мові.

Розглянемо докладніше приклади проблем еквівалентності відповідно до зазначеної класифікації видів еквівалентності в запропонованому нами порядку.

Дотримання денотативної еквівалентності, на нашу думку, є першочерговим завданням для перекладача при перекладі комерційних договорів. Денотативна еквівалентність передбачає сувору передачу всіх змістових елементів оригіналу, оскільки тільки так можна досягти відтворення змісту оригіналу тексту в перекладі повному обсязі. Розглянемо приклади елементів оригіналу комерційного договору, що відносяться до денотативної інформації, які можуть викликати труднощі при підборі еквівалентних відповідників.

1. Переклад юридичних термінів і термінологізованих слів і словосполучень

Найважливішою характеристикою юридичних текстів є те, що їх ключовою ланкою є юридичні терміни. Переклад юридичних термінів і термінологізованих слів і словосполучень був віднесений нами до проблем денотативної еквівалентності, оскільки саме дані лексичні одиниці становлять понятійну основу оригінального тексту. В.М. Нестерович визначає юридичний термін як слово (або словосполучення), яке є узагальненим найменуванням юридичного поняття і відрізняється смисловою однозначністю і функціональною стійкістю.

З огляду на специфіку юридичних текстів, переклад термінів вимагає особливої точності, однак В. М. Нестерович справедливо зазначає, що завдання щодо здійснення перекладу юридичних термінів сильно ускладнюється в тому випадку, коли вихідна мова і мова перекладу використовуються декількома правовими системами, які мають самостійну юридичну термінологію. Яскравим прикладом є мовна пара: німецька мова – українська мова. Зрозуміло, є юридичні терміни, що вживаються в комерційних договорах, які широко представлені в спеціалізованих словниках і вважаються еквівалентними, тому їх переклад не складе труднощів навіть в контексті різних правових систем.

Проте, нерідко виникає ситуація, коли в договорах мовою оригіналу використовуються терміни, властиві тільки даній правовій системі, але відсутні в іншій, або ті, що частково збігаються за обсягом понять, оскільки виникнення термінів обумовлено історико-культурними особливостями розвитку тієї чи іншої правової системи. При перекладі подібних юридичних термінів, як правило, використовуються такі способи, як калькування і описовий переклад.

1) Калькування:

Приклад 1:

Оригінал	Переклад
Das Verlustrisiko während des Transports verbleibt beim Unternehmen.	У процесі доставки ризик втрати лежить на Компанії.

Термін Das Verlustrisiko використовується в німецькомовних договорах для визначення сторони, яка несе ризик за втрату або заподіяння шкоди товару в процесі його доставки від продавця до покупця. Звісно ж вірним є припущення, що при перекладі цього терміну найдоцільніше використовувати калькування, оскільки зазначений переклад буде зрозумілий носієві мови, на який здійснюється переказ.

2) Описовий переклад:

Приклад 2:

Оригінал	Переклад
Ein Verzicht einer Partei auf einen Verstoß gegen eine Bestimmung dieser Vereinbarung gilt nicht als Verzicht auf einen anderen Verstoß gegen diese Bestimmung oder eine andere Bestimmung dieser Vereinbarung.	Відмова будь-якої сторони від права вимагати усунути порушення будь-якого положення чинного Договору не вважається відмовою цієї сторони від права вимагати усунути інше порушення цього положення або порушення інших положень чинного Договору.

Термін *Verzicht* в німецькомовній правовій термінології означає відмову від чого-небудь – права, претензії, привілею. Він визначається як навмисна та добровільна відмова від чого-небудь, наприклад, права, шляхом прямої заяви або дії (наприклад, нездійснення права). Переклад шляхом калькування тут неприпустимий, оскільки отриманий варіант буде неточним і незрозумілим носієві мови перекладу. Отже, необхідний описовий переклад для більш точного роз'яснення терміна.

Як уже згадувалося вище, однією з основних властивостей терміна є його однозначність. Дана властивість терміна впливає з самої природи терміна як знака, тобто неподільної єдності плану вираження і плану змісту. При цьому одному означуваному має відповідати одне означуване. Т. В. Шетле, однак, зазначає, що на практиці повсюдно спостерігається порушення даного принципу, яке виражається явищами полісемії та омонімії. Процес позначення декількох понять, особливо якщо вони належать до однієї термінологічної системи, за допомогою однієї лексичної одиниці є однією з головних термінологічних проблем, оскільки дане явище зустрічається у всіх сферах людського знання, в тому числі в сфері права.

На думку О.В. Барабаш, юридичний термін в значній мірі схильний до дії екстралінгвістичних факторів: він призначений номінувати процеси і явища, комунікативно і когнітивно значущі на даному етапі функціонування правової системи держави. У зв'язку з цим потенціал розвитку нових значень у юридичних термінів набагато вищий, ніж у термінів точних наук. Крім того, вимога однозначності правового терміна не завжди витримується через прояви стихійних механізмів розвитку природної мови, бо мова – рухома, вона постійно розвивається. Незважаючи на те, що мова права як мова для спеціальних цілей протиставлена природній мові в силу своїх функціональних особливостей, варіативність інтерпретації в мові права також стає закономірною і неминучою, тому що є сутнісною властивістю природної мови.

3.2. Застосування перекладацьких трансформацій

Серед особливостей юридичної мови багато дослідників указують на вживання юридичних термінів, які збігаються зі словами природної мови. У ролі терміна може виступати не тільки спеціально створена для позначення правового поняття лексема, але і слово, що належить до загальноновживаної лексики і використовується в особливій функції – функції найменування спеціального поняття, предмету або явища. Традиційно термін по відношенню до загальноновживаного слова розглядається як омонім.

Як приклад можна навести такі слова: Zuordnung (передача прав), Berücksichtigung (зустрічне надання), Partei (сторона), Angebot (оферта), Annahme (акцепт) і ін. Подібні слова стають термінами в юридичному контексті, хоча і зустрічаються в загальнолітературній лексиці.

Приклад 3:

Оригінал	Переклад
Der Käufer hat dem Unternehmen für die Ausrüstung und für alle hierin genannten Verpflichtungen als vollständige Berücksichtigung den Betrag von _____ (_____) (im Folgenden "Kaufpreis") zu zahlen.	Покупець виплачує Компанії суму в розмірі _____ (далі – «Ціна покупки») в якості повного зустрічного надання за Обладнання згідно з чинним Договором.

У договірному праві термін Berücksichtigung грає ключову роль і є однією з обов'язкових вимог до формування договору. Дане слово, однак, набуває термінологічного значення («зустрічне надання») тільки в юридичному контексті, тоді як в загальнолітературній мові може мати інше значення («розгляд», «вивчення» і ін.).

Крім того, в договорах зустрічаються терміни-омоніми, що збігаються за формою, але різні за значенням: Garantie – несуттєва умова і гарантія, Begriff - термін і умова тощо.

Приклад 4:

Оригінал	Переклад
Das Versäumnis einer Partei, bei einer oder mehreren Gelegenheiten auf die strikte Einhaltung einer Bestimmung dieser Vereinbarung zu bestehen, gilt weder als Verzicht, noch beraubt es diese Partei eines späteren Rechts, auf die strikte Einhaltung dieser Bestimmung oder einer anderen Bestimmung dieser Vereinbarung zu bestehen .	Відсутність вимоги сторони стосовно суворого виконання будь-якої умови чинного Договору не вважається відмовою цієї сторони від права такої вимоги і не позбавляє цю сторону права вимагати суворого виконання зазначеної умови або будь-якої іншої умови чинного Договору.

Приклад 5:

Оригінал	Переклад
Das Unternehmen wird den Käufer über seine Abteilung für den Konzerneinkauf über alle neuen Geräte informieren, die den unter diesen Vertrag fallenden Geräten ähnlich sind, die das Unternehmen während der Laufzeit dieses Vertrags entwickelt und / oder eine entsprechende behördliche Genehmigung für das Inverkehrbringen erhält.	Компанія повинна повідомити Покупцеві через Корпоративний відділ закупівель про будь-яке нове обладнання, що аналогічне Обладнанню згідно з чинним Договором, яке розробляється Компанією та / або на продаж якого Компанія отримує відповідний дозвіл наглядових органів протягом терміну дії чинного Договору.

Всього в договорах було знайдено 113 прикладів термінів і термінологізованих слів і словосполучень (84% від кількості прикладів денотативної еквівалентності і 32% від загальної кількості). Для забезпечення адекватного перекладу термінів і термінологізованих слів і словосполучень в

комерційних договорах перекладач повинен орієнтуватися в основних правових поняттях, вміти розпізнавати термінологізовані слова і словосполучення і знати їх переклад, а також вміти розрізняти терміни-омоніми в контексті і знати основні способи перекладу безеквівалентної лексики.

Як з'ясувалося, при перекладі комерційних договорів в контексті різних правових систем перекладач неминуче стикається з термінами, присутніми в одній системі, але відсутніми в іншій. Для перекладу термінів, які називають такі поняття, використовуються два основні перекладацькі прийоми (калькування і описовий переклад), проте навіть в цьому випадку не можна говорити про абсолютну точність передачі значення оригінальних юридичних термінів.

Текстуально-нормативна еквівалентність передбачає дотримання в перекладі жанрових особливостей оригінального тексту, а також мовних і мовленнєвих норм переданої мови. Належність комерційних договорів до жанрів офіційно-ділового стилю мови має на увазі наявність в цих текстах своїх стилістичних особливостей, які слід передати в перекладі, а відмінність мовних систем української та німецької мов передбачає переклад тексту іноземною мовою мовою перекладу з дотриманням норм останньої. Розглянемо приклади перекладу елементів, що мають на увазі виконання вимоги текстуально-нормативної еквівалентності.

Юридичні парні і потрійні синоніми є поєднанням двох або трьох синонімів, закріпленим мовною традицією. Вживання парних і потрійних синонімів характерне для німецькомовних договорів і є жанровою особливістю даного типу тексту, тому їх переклад був віднесений нами до проблем текстуально-нормативної еквівалентності. Юридичні парні і потрійні синоніми в німецькомовних договорах, однак, є семантично надмірними з точки зору їх смислового змісту.

Одним з найбільш очевидних прикладів є поєднання *Geschäftsbedingungen*. Невірно переводити дане поєднання як «положення та умови», оскільки в україномовній правовій традиції в договорах викладаються

просто «умови». Крім того, помилково вважати, що під іменником *Geschäftsbedingungen* маються на увазі терміни. У цьому словосполученні воно означає те ж, що і умови.

Те ж саме стосується перекладу інших парних і потрібних синонімів. Як правило, переклад кожного із синонімів буде зайвим, досить замінити їх одним словом.

Приклад 6:

Оригінал	Переклад
<p>... in Anbetracht der darin enthaltenen gegenseitigen Vereinbarungen und Vereinbarungen und für andere gute und wertvolle Gegenleistungen, deren Erhalt und Hinlänglichkeit hiermit anerkannt werden, wird dies von und zwischen den Parteien dieser Vereinbarung einvernehmlich vereinbart und vereinbart ...</p>	<p>З урахуванням взаємних домовленостей, викладених у чинному Договорі, а також із урахуванням відповідного зустрічного надання, отримання й достатність якого підтверджується чинним Договором, сторони домовилися про...</p>

Приклад 7:

Оригінал	Переклад
Wenn eine der Parteien am oder vor dem Abschlussdatum eine der in dieser Vereinbarung festgelegten Bedingungen nicht erfüllt und auf diese Bedingung nicht verzichtet wurde, ist diese Vereinbarung nichtig und alle Einzahlungen werden an den Käufer und dort zurückerstattet Eine weitergehende Haftung zwischen den Parteien besteht nicht.	У випадку невиконання будь-якої зі Сторін якої-небудь попередньої умови, викладеної в чинному Договорі, в Дату завершення (купівлі та продажу) або до неї за умови, що Сторони не відмовлялися від такої попередньої умови, чинний Договір вважається недійсним, і всі депозити повертаються Покупцеві; Сторони також звільняються від відповідальності одна перед одною.

Всього в договорах було знайдено 18 прикладів парних і потрійних синонімів (18% від кількості прикладів текстуально-нормативної еквівалентності і 5% від загальної кількості). Юридичні парні і потрійні синоніми є невід'ємною частиною німецькомовних договорів і надають тексту певний стиль. Їх вживання, проте, обумовлено сформованою правовою традицією і не характерно для україномовних договорів. Отже, при перекладі подібних компонентів оригіналу необхідно застосувати прийом опущення.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3

Одним із найбільш затребуваних видів перекладу сьогодні можна назвати переклад документів. Документи, в основному, поділяють на дві групи:

1. Документи фізичних і юридичних осіб.
2. Паспорти, сертифікати та свідоцтва, установчі документи фірм, договори, протоколи, угоди, контракти.

Переклад документів юридичних осіб набуває все більшої актуальності в сучасних умовах глобальної економіки. Однією з особливостей перекладу документів фізичних осіб є необхідність їх легалізації, надання їм юридичної сили для надання за межами країни. До групи документів юридичних осіб, переклад яких має свої особливості і найчастіше викликає труднощі, належать договори, контракти і страхові документи.

Переклад договорів та контрактів має свої особливості, до яких належать особлива побудова речень, специфічна лексика, наявність лексичних шаблонів, які повинен знати перекладач для здійснення якісного і правильного перекладу. Перекладачеві юридичних документів необхідно знати терміни виконання замовлення, бажаний замовником переклад назв сторін, що вступають в договірні відносини, власних назв, формат і призначення перекладу. При перекладі договорів та інших юридичних документів необхідно враховувати особливості складання юридичних текстів і дотримуватися встановлених правил їх написання.

Важливо зберегти і синтаксичну структуру оригіналу тексту настільки, наскільки це можливо. Переклад договорів починається з виділення основних термінів стилю і визначення типу документа. Після цього перекладач приступає до власне перекладу. Завершальним етапом є редагування тексту і перевірка однорідності використовуваної термінології по всьому тексту. Переклад договору вимагає не тільки знання лексичних та граматичних особливостей побудов речень, але й уваги до таких деталей, як переклад назв фірм, адрес і прізвищ.

Одним із найбільш складних завдань є переклад текстів договорів. Складність перекладу договорів полягає в лексичних особливостях іноземної мови. Поява нових лексичних конструкцій і термінів вимагає від перекладача як відмінного знання мови, так і конкретних дисциплін.

Досить часто фахівці в галузі перекладу договорів стикаються з термінами і фразами, переклад яких українською мовою неможливий через відсутність еквівалентів. Тому важливо орієнтуватися в предметі перекладу і мати доступ до спеціальних енциклопедій і словників. Неточний або неправильний переклад страхових документів може стати причиною різних конфліктів, тому його виконують тільки висококваліфіковані перекладачі.

Аналіз відібраних прикладів показав, що дана група юридичних термінів є найбільшою. При цьому віднесені до цієї групи терміни представлені в основному похідними іменниками або композитами.

В першу чергу, варто звернути увагу на те, які перекладацькі прийоми використовуються для передачі похідних іменників. Як правило, дані морфологічні одиниці найчастіше перекладаються еквівалентним терміном. Тобто при перекладі більшості іменників, що відносяться до цієї групи, перекладач, як правило, стикається з однозначними еквівалентами, через що відпадає необхідність застосування перекладацьких трансформацій.

Основні труднощі, пов'язані з досягненням денотативної еквівалентності при перекладі німецькомовних комерційних договорів, пов'язані з перекладом термінів і термінологізованих слів і словосполучень (113 прикладів), скорочень (10 прикладів) і назв установ і законодавчих актів (12 прикладів). Найбільшу частину прикладів становить перша група - терміни і термінологізовані слова і словосполучення (84% від кількості прикладів денотативної еквівалентності). Основні перекладацькі прийоми, які дозволяють вирішити проблеми денотативної еквівалентності, – транслітерація, калькування, описовий переклад.

Серед проблем при досягненні формально-естетичної еквівалентності нами були виділені наступні групи: переклад парних і потрійних синонімів (18

прикладів), переклад складних прислівників (13 прикладів), переклад речень із пасивним способом (48 прикладів) і переклад певних частин мови, що мають різні граматичні вимоги в мові перекладу (20 прикладів). Найбільше прикладів відноситься до другої групи – переклад речень із пасивним способом (49% від кількості прикладів текстуально-нормативної еквівалентності). Основні перекладацькі прийоми, що застосовуються до перекладу зазначених категорій, – опущення, додавання, функціональна заміна.

ВИСНОВКИ

Прогрес людства, розвиток науки і техніки передбачає активну дослідницьку діяльність у галузі термінологічної лексики, явищ і процесів номінації та термінологізації. Разом з цим увагу дослідників привертають проблеми перекладу, становлення, семантики, деривації та тенденції розвитку термінології як прошарку наукової лексики. Вчені доходять висновку, що для підтримання орієнтації та одностайності при зображенні фахових знань сучасний стан науки вимагає поглибленого вивчення таких питань, як особливості перекладу термінів, генезис, процеси формування термінологічних систем, семантизація та стандартизація термінів, їхня реалізація в науковій літературі та науковій комунікації.

Дослідження термінів як лінгвістичної категорії посідає важливе місце в мовознавстві. Перш за все основним у вивченні цього прошарку лексики є їхні особливості та функціонування. Саме вони можуть викликати труднощі під час вибору способів перекладу українською мовою. Подолання останніх і є одним із пріоритетних завдань у переклададознавстві.

Нерозривний зв'язок юридичних понять і відповідних їм термінів полягає у тому, що упорядкування правової термінології неможливе без досить глибокої наукової розробки юридичних понять, їх логічного аналізу і точного визначення. Якщо юридичні поняття визначені недостатньо ясно, про точну термінологію не може бути і мови. Усякі спроби упорядкування термінів без попереднього аналізу понять, що ними виражаються, залишаються безрезультатними. Поняття, назване словом, виражає суть явища, відображає об'єктивну істину; слово в системі – логос, термін.

Юридична термінологія набуває особливого значення в період посилення інтеграції країн та міжнародних економічних зв'язків. Тому запропоноване дослідження присвячене особливостям перекладу німецької термінології юридичного дискурсу (а саме текстів договорів купівлі-продажу) українською мовою.

У дослідженнях з функціональної стилістики виділяються такі риси офіційно-ділового стилю: імперативність, стандартизованість, точність, об'єктивність. Охарактеризуємо коротко кожен з названих жанрово-стильових рис.

Імперативність вважається провідною стильовою рисою ділового мовлення. Під імперативністю розуміється «пряме волевиявлення щодо виконання названої дії». Документ, регламентуючи відносини між учасниками ділової ситуації, встановлює їх права, обов'язки, обмежує можливості.

Імперативність виражається у використанні слів з модальним значенням, а також дієслівних форм, що виражають спонукання до дії в прямому чи переносному значенні (імператив, інфінітив).

Стандартизованість офіційно-ділового мовлення проявляється в стандартній побудові тексту листа, стандартних мовних зворотів, кліше (стійких словосполучень і цілих фраз). Стандартні формулювання полегшують як складання документа, так і його сприйняття, встановлюють відповідність між типовою ситуацією і типовою формою вираження цієї ситуації.

В наш час для всієї ділової документації характерним є використання блокової структури. Вважається, що це найбільшою мірою відповідає вимогам сучасного ділового стилю. Такий стиль дозволяє, по-перше, заощадити час, а по-друге, підтримувати однакову форму для всієї ділової документації.

Блокова структура означає, що листа можна розбити на окремі блоки – «Дата», «Адреса», «Тема», «Привітання», «Основна частина», «Кінцівка» і т. ін. Чітко визначена блочна структура дозволяє легко скласти лист, а однакова форма – швидко орієнтуватися в потоці ділової кореспонденції.

Точність передбачає однозначність формулювань, неприпустимість інших трактувань. Така однозначність досягається вживанням слів в прямому значенні, використанням термінів, уточнень, речень зі сполучниковим зв'язком, прямим порядком слів, відсутністю синонімічних замінів.

Об'єктивність офіційно-ділового стилю пов'язують з його безособовістю, акцентуванням на дії, справі.

Для тексту ділового листа характерні конструкції, в яких суб'єкт або формально не виражений (безособові речення, безсуб'єктні пасивні конструкції), або виражений не формою називного відмінка, тобто не фіксує на собі уваги (пасивні конструкції з суб'єктом, вираженим орудним відмінком). Об'єктивність виражається також у відсутності в тексті ділового листа емоційно-експресивних засобів.

Звісно ж, що вказаний список стильових рис (імперативність, стандартизованість, точність, об'єктивність) доцільно доповнити ще однією стильовою рисою – інформаційною ємністю. Під інформаційною ємністю ми розуміємо високу концентрацію інформації в тексті, вираз максимальної кількості інформації за допомогою мінімальної кількості мовних засобів. Особливістю інформаційно ємного тексту є не тільки компактність формулювань, але й наявність формально виражених зв'язків між компонентами синтаксичної структури, що полегшує сприйняття тексту.

Введення поняття інформаційної ємності дозволяє несуперечливо пояснити співіснування в тексті ділового листа двох його особливостей: з одного боку, лаконічності і, з іншого боку, вичерпної повноти викладу, діалектично об'єднати ці два протилежних поняття в одному.

Отже, ми відзначили, що набір стильових рис офіційно-ділового стилю включає імперативність, стандартизованість, точність, об'єктивність і інформаційну ємність.

Терміном є емоційно нейтральне слово чи словосполучення, яке вживається для точного вираження понять та назв предметів. Академічний тлумачний словник дає визначення слова «*поняття*»: *розуміння кимось чого-небудь, що склалося на основі якихось відомостей, власного досвіду; Сукупність поглядів на що-небудь, рівень розуміння чогось*. Нерозривний зв'язок юридичних понять і відповідних їм термінів виявляється у тому, що упорядкування правової термінології неможливе без досить глибокої наукової розробки юридичних понять, їх логічного аналізу і точного визначення.

Термін, як правило, виконує дві функції – номінативну (тобто називає поняття) та функцію відображення змісту поняття. Будь-який термін у певній системі понять на противагу звичайному слову (чи словосполученню) повинен мати обмежений, чітко зафіксований зміст.

Дискурс — це організуюча модель чи мобільний конструкт мовної діяльності, спрямованої на організацію і презентацію мовнокомунікативних актів різної типології шляхом поєднання глибинних і поверхневих мовних структур зі структурами екстрамовного змісту.

При перекладі договору необхідно зберегти структуру його вихідного тексту, при цьому не робити вільної інтерпретації тексту та застосовувати помірковану міру перекладацької трансформації.

Офіційно-діловий стиль виділяється *стабільністю, замкнутістю і стандартизованістю*. Він передбачає точність формулювань правових норм і необхідність абсолютної адекватності їх розуміння; складу обов'язкових елементів оформлення документа, що забезпечують його юридичну правомочність; стандартизований характер викладу; стійкі форми розташування матеріалу в певній логічній послідовності і т.д.

Перекладаючи тексти договорів/ділових листів, перекладач має використовувати не лише загальні, а й спеціалізовані словники, оскільки текстове оформлення договорів/ділових листів передбачає включення значної кількості спеціальної правничої, економічної, в тому числі комерційної, термінології, не кажучи вже про специфічну термінологію, що викликано особливістю предмета договору.

Наукові роботи і підручники, які займаються вивченням питання перекладацьких прийомів, які застосовуються при перекладі термінології з німецької мови на українську виділяють такі прийоми: переклад українським відповідником (*der Erbe* – спадкоємець; *der Vertragstermin* – договірний термін), переклад з використанням родового відмінку (*das Einspruchsrecht* – право протесту; *die Lohnbuchführung* – розрахунок заробітної плати), описовий прийом (*die Buße* – відшкодування майнової чи іншої шкоди постраждалому;

die Kahlpföndung – судовий опис всього майна боржника), калькування або дослівний переклад (der Jurist – юрист; der Export – експорт), транслітерація (das Register – реєстр; das Patent – патент).

Основні труднощі, пов'язані з досягненням денотативної еквівалентності при перекладі німецькомовних комерційних договорів, пов'язані з перекладом термінів і термінологізованих слів і словосполучень (113 прикладів), скорочень (10 прикладів) і назв установ і законодавчих актів (12 прикладів). Найбільшу частину прикладів становить перша група - терміни і термінологізовані слова і словосполучення (84% від кількості прикладів денотативної еквівалентності). Основні перекладацькі прийоми, які дозволяють вирішити проблеми денотативної еквівалентності, – транслітерація, калькування, описовий переклад.

Серед проблем при досягненні формально-естетичної еквівалентності нами були виділені наступні групи: переклад парних і потрійних синонімів (18 прикладів), переклад складних прислівників (13 прикладів), переклад речень із пасивним способом (48 прикладів) і переклад певних частин мови, що мають різні граматичні вимоги в мові перекладу (20 прикладів). Найбільше прикладів відноситься до другої групи – переклад речень із пасивним способом (49% від кількості прикладів текстуально-нормативної еквівалентності). Основні перекладацькі прийоми, що застосовуються до перекладу зазначених категорій, – опущення, додавання, функціональна заміна.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абакумова Г. О. До питання про експресивність терміна. *Мовознавство*. 1981. №3. С. 85–88.
2. Авербух К. Я. Общая теория термина: комплексно-вариологический подход: Дисс. ... докт. филол. наук: 10.02.19. Иваново, 2005. 324 с.
3. Акулинина Т.В. Экстралингвистическая обусловленность особенностей английской терминологии компьютерной информатики: Дис. ... канд. филол. наук. Омск, 2003. 157 с.
4. Алексеева И.С. Введение в переводоведение. СПб.: Филологический факультет СПбГУ. М.: Издательский центр «Академия», 2004. 352 с.
5. Алексеева Л. М. Проблемы термина и терминообразования : учеб. пособие по спецкурсу. Пермь: Изд-во Перм. гос. ун-та, 1998. 120 с.
6. Алексеева Л.М. «Лингвистика термина». Лексикология. Терминоведение. Стилистика. Сборник научных трудов. Москва- Рязань, 2003. 374 с.
7. Алексеева Л.М. Терминопорождение как основа научного творчества. М., 1998. 119 с.
8. Антрушина Г.Б. Лексикология английского языка: Учеб. пособие для студентов. М.: Дрофа, 2001. 288 с.
9. Арнольд И.В. Лексикология современного английского языка. М., 1986. 150 с.
10. Арнольд И. В. Основы научных исследований в лингвистике. М. : Высшая школа, 1991. 140 с.
11. Бабалова Г.Г. Системно-аспектуальное функционирование компьютерной терминологии. Дис. ... докт. филол. наук. М., 2009. 380 с.
12. Бархударов Язык и перевод. Вопросы общей и частной теории перевода. М., «Междунар. отношения», 1975. 240 с.

13. Валгина Н.С, Розенталь Д.Э, Фомина М.И. Современный русский язык. Учебник. М.: Логос, 2002. 528 с.
14. Виноградов В.В. Словообразование в его отношении к грамматике и лексикологии. *Избранные труды. Исследования по русской грамматике*. М.: Учпедгиз, 1975. 186 с.
15. Винокур Г.О. О некоторых явлениях словообразования в русской технической терминологии. *Сборник статей по языковедению*. М., 1939. Т. 5. С. 3-54.
16. Ворон О.В. Подъязык общения программистов (лексический, семантический и коммуникативный аспекты): Автореферат диссертации. М., 1999. 23 с.
17. Галкина О.В. Метафора как инструмент познания (На материале терминов-метафор компьютерного интерфейса): Дис. ... канд. филол. наук. Тверь, 2004. 141 с.
18. Гальперин И.Р. Очерки по стилистике английского языка. М., 1958. 459 с.
19. Гарбовский Н.К. Теория перевода: Учебник. М.: Изд-во Моск. ун-та, 2004. 544 с.
20. Головин Б. Н., Кобрин Р. Ю. Лингвистические основы учения о терминах. М.: Высшая школа, 1987. 103 с.
21. Головин Б. Типы терминосистем и основания их различия. *Термин и слово: Межвузовский сборник*. Горький: ГГУ, 1979. С. 14-23.
22. Городецкий Б.Ю., Раскин В.В. Термины с лингвистической точки зрения. *Место терминологии в системе современных наук: тезисы докладов и сообщений*. М.: Изд-во Моск.ун-та. 1970. С.134-141.
23. Гринев С.В. Введение в терминографию. М.: 1995. 158 с.
24. Даниленко В.П. Лексико-семантические и грамматические особенности слов-терминов. *Исследования по русской терминологии*. М.: Наука, 1971. С.6-67.

25. Даниленко В. Еще раз к вопросу о кратких вариантах терминов. Москва, 1982. С.36-52.
26. Даниленко В. Русская терминология. Опыт лингвистического описания. Москва, 1987. 268 с.
27. Карпова В. Л. Термін і художнє слово. К. : Наукова думка, 1967. 129 с.
28. Катиш Т. В. Особливості функціонування термінологічної лексики в мові української фантастики: автореф. дис. канд. філол. наук: 10.02.01. Дніпропетровськ, 2004. 19 с.
29. Кияк Т. Р. Лінгвістичні аспекти термінознавства: Навч. пос. К.: УМК ВО, 1989. 104 с.
30. Клобуков Е.В. Современный русский язык. М.: Дрофа, 2002. 216 с.
31. Кобрин Р.Ю. О понятиях «терминология» и «терминологическая система». *История отечественного терминоведения. Аспекты и отрасли терминологических исследований (1973-1992): Хрестоматия.* М.: Моск. Лицей, 2003. 288 с.
32. Кожина М. Н. Стилистика русского языка. М. : Наука, 1993. 231 с.
33. Комиссаров В.Н. Современное переводоведение. Учебное пособие. М.: ЭТС, 2002. 424 с.
34. Кондратюкова Л. К. Становление и развитие терминологии вычислительной техники в английском языке : дис. ... канд. филол. наук. Омск, 1984. 190 с.
35. Косов А.В. Некоторые различия системной организации терминологии по сравнению с организацией общей лексики. *Термин и слово.* Горький: ГГУ, 1980. С.13-22.
36. Кочан І. Українські терміни в парадигмі сучасних наукових учень. *Українська термінологія і сучасність: зб. наук. праць.* Вип. VIII. К. : КНЕУ, 2009.
37. Кубрякова Е.С. Типы языковых значений. М.: Наука, 1981. 200 с.

38. Кур'янова М. О. Граматичні труднощі перекладу німецьких науково-технічних текстів українською мовою : автореф. дис. ... канд. філол. наук. К., 2006. 16 с.
39. Лейчик В.М. Об относительности существования термина. *Семиотические проблемы языков науки, терминологии и информатики: научный симпозиум*. М.: Изд-во Московского ун-та. 1971. Ч.2. С.436–442.
40. Лейчик В. М. Исходные понятия, основные положения, определения современного терминоведения и терминографии. *Вестник Харьковского политехнического ун-та*. 1994. Вып. 1. С. 147–180.
41. Лейчик В. М. Терминоведение: предмет, методы, структура. М., КомКнига, 2006. 216 с.
42. Лотте Д. С. Основы построения научно-технической терминологии. Вопросы теории и методики. М.: АН СССР, 1961. 158 с.
43. Мизинкина А.И. Англо-русский и русско-английский словарь компьютерной лексики. ОЛМА-Пресс, 2004. 696 с.
44. Моисеев А.И. К определению термина в словарях. М.: Наука, 1976. 89 с.
45. Моисеев А.И. О языковой природе термина. *Лингвистические проблемы научно-технической терминологии*. М.: Наука, 1970. С.127-130.
46. Моисеев А.И. К определению термина. *Семиотические проблемы языков науки, терминологии и информатики: научный симпозиум*. М.: Изд-во Московского ун-та. 1971. Ч.2. С. 336-338.
47. Моисеев А.И. Специальные термины и языковая непрерывность. *Семиотические проблемы языков науки, терминологии и информатики: Научный симпозиум*. М.: Изд-во Московского ун-та. 1971. Ч. 2. С. 311-315.
48. Молодід Т.К. Метафоризація термінів. *Теоретичні проблеми лінгвістичної стилістики*. К.: Наук. думка, 1972. С.135–149.
49. Никитин М.В. Курс лингвистической семантики: Учебное пособие. СПб.: Изд-во РГПУ им. А.И.Герцена, 2007. 819 с

50. Никулина Е.А. Терминологизмы как результат взаимодействия и взаимовлияния терминологии и фразеологии современного английского языка: дис. докт. филол. наук. М., 2005. 363 с.
51. Орлова М.В. Специфика идентификации компьютерной терминологии: экспериментальное исследование: Дис. ... канд. филол. наук. Курск, 2008. 170 с.
52. Регушевський Є. С. Деякі теоретичні питання термінології. *Ученые записки Таврического нац. у-та им. В. И. Вернадского*. Т. 15 (54). № 1. Филология. Симферополь, 2002.
53. Реформатский А.А. Введение в языковедение. М.: Просвещение, 1967. 542 с.
54. Реформатский А.А. Термин как член лексической системы языка. *Проблемы структурной лингвистики*. М.: Наука, 1967. С. 103-126.
55. Рецкер Я.И. Теория перевода и переводческая практика. М.: Изд-во Международные отношения, 1974. 216 с.
56. Рихтер К.Л. Об актуальных тенденциях вовлечения элементов языка науки и техники в художественный текст. *Функциональная стилистика: теория стилей и их языковая реализация*. Пермь, 1986. С. 158- 166.
57. Словник української мови: в 11 т. К.: Наукова думка, 1970 – 1980.
58. Словник англо-української комп'ютерної термінології. К., 2014. 520с.
59. Словник юридичних термінів (російсько-український). Одеса: Юрінком, 1994. 322 с.
60. Сова Л. З. Аналитическая лингвистика и типология. СПб: Изд-во Политехн. ун-та, 2007. 378 с.
61. Стасюк Т. В. Нові тенденції розвитку термінознавства: здобутки міжнародної наукової групи Р. Теммерман. *Термінологічний вісник: Збірник наукових праць*. Вип. 2 (1). К. : Інститут української мови НАНУ, 2013.

СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

62. Смирницкий А. И. Лексикология английского языка. М., 1956. 260с.
63. Суперанская А.В., Подольская Н.В., Васильева Н.В. Общая терминология: Вопросы теории. М.: Едиториал УРСС, 2004. 248с.
64. Табанакова В. Д. Идеографическое описание научной терминологии в специальных словарях: дисс. на соискание ученой степени д-ра филол. наук. Тюмень, 2001. 250 с.
65. Тлумачний словник з інформатики. Дніпропетровськ: Нац. гірнич. ун-т, 2010. 600 с.
66. Ульманн С. Семантические универсалии. *Новое в лингвистике*. Вып. 5 : Языковые универсалии. М.: Прогресс, 1970. С. 250–293.
67. Фурсова Л. І. Проблема функціональних особливостей терміна. *Вісн. Житомир. держ. пед. ун-ту*. 2001. № 8.
68. Шерех Ю. Нарис сучасної української літературної мови. Мюнхен: Молоде життя, 1951. 406 с.
69. Штейнгард Е.А. Мотивационный словарь профессиональной лексики алюминиевой промышленности. Красноярск: РИО ГОУ ВПО КИТУ им. В.П. Астафьева, 2005. 82 с.
70. Щерба Л. В. Языковая система и речевая деятельность. Ленинград: Наука, 1974. 424 с.
71. Юхмина Е.А. Адаптация англоязычных компьютерных терминов к лексической системе русского языка: Дис. ... канд. филол. наук. Челябинск, 2009. 237 с.
72. Crystal D. English as a Global Language. First Edition. Cambridge, 1997. 212 p.
73. Metcalf A. Predicting New Works. The Secrets of Their Success. Boston, New York: Houghton Mifflin Company, 2002. 206 p.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

(ССПГ) Сборник статей о праве Германии. URL: www.drjv.org (Дата звернення: 15.10.2019)

(DLL) Die deutsche Landwirtschaft Leistungen in Daten und Fakten. – Berlin : Bundesministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Verbraucherschutz (BMELV), 2010. – 40 S.

(IDL) Informationen zur deutschen Landwirtschaft. Zahlen, Daten, Fakten. – Berlin, 2014. – 40 S.

ДОДАТКИ

Додаток А

Тексти проаналізованих договорів

1. Договір оренди

1. GEGENSTAND UND GELTUNGSDAUER DES VERTRAGS

1.1 Der Verpachter verpflichtet sich, die zu seinem Eigentum gehörenden Nichtwohnräume dem Pächter zum zeitweiligen ausschließlichen Besitz und zur zeitweiligen ausschließlichen Benutzung zu übergeben, und der Pächter verpflichtet sich, diese zu übernehmen. Die genannten Nichtwohnräume liegen im Erdgeschoss des Gebäudes in der _____-Str. und bestehen gemäß Angaben des Amtes für Technische Inventur und der Farbmarkierung auf dem als Anlage 1.1 zum vorliegenden Vertrag beigelegten Plan aus 19 (neunzehn) Zimmern, einem Korridor und Nebenräumen mit Gesamtfläche von 668,8 (sechshundertsechundachtzig und 80/100) Quadratmetern.

2. Договір про банківське обслуговування

4. TARIFE UND ABRECHNUNGEN

4.1. Für die Abwicklung von Verrechnungs- und Kassengeschäften zieht die BANK vom Kunden einen Betrag gemäß geltenden Tarifen der BANK ein.

Über eventuelle Tarifveränderungen wird der KUNDE von der BANK durch Aushängen entsprechender Informationen in der Schalterhalle der Bank bzw. durch das System „Bank-Kunde“ spätestens 10 (zehn) Arbeitstage vor der Inkraftsetzung solcher Veränderungen informiert.

4.2. Der Kommissionsbetrag wird gemäß dem von der Russischen Bank zum Tag der Vergütungsauszahlung festgesetzten Kurs in RF-Rubeln eingezogen bzw. in fremder Währung, soweit es in der geltenden Devisengesetzgebung der RF vorgesehen ist.

3. Договір про банківське обслуговування

4.3. Der Kommissionsbetrag wird von der BANK zum Tag der Bankoperation selbstständig vom Konto des KUNDEN (von dem in der BANK vom KUNDEN eröffneten Rechnungskonto in der RF-Währung) unakzeptiert abgebucht.

4.4. Die Kommissionsgebühren von Korrespondenz-Banken, Telekommunikationskosten, Briefporto bzw. sonstige ähnliche mit dem Auftrag des KUNDEN verbundenen Kosten werden vom KUNDEN getragen (der BANK zurückzuerstattet), gemäß deren Realwert zusätzlich zu den durch die Bank festgesetzten Tarifen des Kommissionsgebührensatzes. Die angeführten Kosten werden von der BANK vom Konto des KUNDEN (von dem in der BANK vom KUNDEN eröffneten Rechnungskonto in der RF-Währung) unakzeptiert abgebucht.

4. Договір про банківське обслуговування

1.2 Bei der Schließung des vorliegenden Vertrags garantiert der Verpachter, dass die zu vermietenden Nichtwohnräume völlig belastungsfrei gegenüber Dritten sind. Die Räumlichkeiten sind weder mit Rechten noch mit Forderungen der Dritten belastet, inklusive Pacht-, Pfand-, Optionsrechte und sonstige Belastungen. Der Verpachter verpflichtet sich, ab Datum der Schließung des vorliegenden Vertrags bis Datum der staatlichen Registrierung des Pachthauptvertrags keine anderen Verträge bzw. Rechtsgeschäfte zu schließen, die zur Geltendmachung solcher Rechte bzw. Ansprüche führen können.

1.3 Der vorliegende Pachtvertrag tritt ab Datum dessen staatlicher Registrierung in Kraft und hat die Geltungsdauer von einem Jahr. Der Pächter hat das Vorzugsrecht auf Vertragsverlängerung gemäß Bedingungen des vorliegenden Vertrags bis 5 Jahre und mehr. Dafür muss der Pächter den Verpachter über den Wunsch, den Vertrag zu verlängern spätestens 2 (zwei) Monate vor dem Ablauf der in diesem Vertrag vorgesehenen Pachtdauer schriftlich benachrichtigen.

Приклади перекладу тексту німецькомовних договорів

№	Текст оригіналу	Текст перекладу
1	<i>Bildnisse dürfen nur mit Einwilligung des Abgebildeten verbreitet oder öffentlich zur Schau gestellt werden</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	Зображення дозволяється поширювати чи відкрито демонструвати лише за згодою автора (переклад наш – І. Б.).
2	<i>Die Einwilligung gilt im Zweifel als erteilt, wenn der Abgebildete dafür, dass er sich abbilden lief, eine Entlohnung erhielt</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	Згода піддається сумніву у тому випадку, коли автор не отримує винагороди за свою розробку.
3	<i>Nach dem Tode des Abgebildeten bedarf es bis zum Ablaufe von 10 Jahren der Einwilligung der Angehörigen des Abgebildeten</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	Після смерті автора протягом 10 років вимагається дозвіл родичів автора.
4	<i>Angehörige im Sinne dieses Gesetzes sind der überlebende Ehegatte oder Lebenspartner und die Kinder des Abgebildeten</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	Родичами, згідно цього Закону, є чоловік або дружина чи співмешканець, а також діти автора.
5	<i>Wenn weder ein Ehegatte oder Lebenspartner noch Kinder vorhanden sind, die Eltern des Abgebildeten</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	У випадку ж, коли немає ні чоловіка, ні дружини, ні співмешканця, ні дітей, вимагається дозвіл батьків.
6	<i>Die drei wichtigsten</i>	Три найважливіші органи, що

	<p><i>Beschlussfassungsorgane sind:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>das Europäische Parlament (EP), das die europäischen Bürger vertritt und direkt von ihnen gewählt wird;</i> - <i>der Rat der Europäischen Union, der die einzelnen Mitgliedstaaten vertritt;</i> - <i>die Europäische Kommission, die die Interessen der EU insgesamt wahrt</i> (ССПГ URL: www.drjv.org). 	<p>відповідають за прийняття рішень, наступні:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Європарламент, який представляє європейських громадян і обирається ним прямим голосуванням; - Рада Європейського Союзу, яка представляє окремих країн-членів ЄС; - Єврокомісія, що є гарантом інтересів ЄС.
7	<p><i>Dieses "institutionelle Dreieck" erarbeitet die politischen Programme und Rechtsvorschriften, die in der ganzen EU gelten</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).</p>	<p>Ця «інституційна трійка» розробляє політичні програми та правові положення, що діють на території всього ЄС.</p>
8	<p><i>Grundsätzlich schlägt die Kommission neue EU-Rechtsvorschriften vor, aber angenommen werden sie vom Parlament und vom Rat</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).</p>	<p>Комісія пропонує принципово нові правові норми ЄС, але вони приймаються лише за згодою Парламенту та Ради ЄС.</p>
9	<p><i>Der Gerichtshof sorgt für die Einhaltung des europäischen Rechts</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).</p>	<p>Суд відповідає за дотримання європейського права.</p>
10	<p><i>Und der Rechnungshof prüft die Finanzierung der Aktivitäten der Union</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).</p>	<p>Рахункова палата перевіряє порядок фінансування заходів ЄС.</p>
11	<p><i>Die Rückzahlung der Geldmittel in den Fallen, vorgesehen in Punkten</i></p>	<p>Повернення грошових засобів у випадках, передбачених пунктами</p>

	<i>8.5 und 8.4 dieses Vertrags wird vom Lieferanten durch direkte Bankweisung auf das Konto des Distributors in Euro durchgeführt (CCPIГ URL: www.drjv.org).</i>	8.5 та 8.4 даного Контракту, здійснюється Постачальником прямим банківським переказом на рахунок Дистриб'ютора в євро.
12	<i>Alle Bankauslagen und Gebühren hat dabei der Lieferant zu entrichten (CCPIГ URL: www.drjv.org).</i>	Всі банківські витрати та збори при цьому сплачуються Постачальником.
13	<i>Dabei erstattet der Lieferant dem Distributor Auslagen und Gebühren, die der letzte bei der Überweisung des entsprechenden Betrags an den Lieferanten gemäß Punkt 3.2. dieses Vertrags bezahlt hat (CCPIГ URL: www.drjv.org).</i>	При цьому Постачальник відшкодовує також Дистриб'ютору витрати і збори, які сплатив останній при перерахуванні суми грошових засобів Постачальнику у відповідності з пунктом 3.2. даного Контракту.
14	<i>Wenn der Distributor die Produktionsposten innerhalb von 15 Kalendardaten nach dem Liefertermin geschrieben in der Spezifikation nicht verladet, ist der Lieferant berechtigt, den Distributor mit monatlich 3% Lagerkost zu belasten und nach 4 (vier) Monaten Lagerung die Mehrwertsteuer an die gelagerte Waren entsprechend die Polnischen Rechtsvorschriften an</i>	Якщо Дистриб'ютор не завантажить партію товару протягом 15 календарних днів після закінчення терміну поставки, вказаного у специфікації, Постачальник має право нарахувати Дистриб'ютору 3% складських витрат і по закінченню 4 (чотирьох) місяців зберігання на складі ПДВ на товар, що зберігається на складі, згідно

	<i>den Distributor zu belasten</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	Польського Законодавства.
15	<i>“Energoatom” wissenschaftliche Betriebsvereinigung GmbH, im folgenden BESTELLER genannt, im Namen des Generaldirektors Herrn L. K. Petrenko, auf Grunde, einerseits, und Archäologieinstitut der Nationalakademie der Wissenschaften der Ukraine, im folgenden BEARBEITER genannt, im Namen des Direktors der Hochschule für Archäologie der NAWU Akad. O. S. Sirenko, auf Grund der Ordnung über NAWU, andererseits, haben den vorliegenden Vertrag wie folgt abgeschlossen</i> (ССПГ URL: www.drjv.org):	ТОВ “Енергоатом”, що іменується в подальшому ЗАМОВНИК, в особі Генерального директора Л. К. Петренко, що діє на підставі, з одного боку, та Інститут археології Національної Академії Наук України, що іменується в подальшому ВИКОНАВЕЦЬ, в особі директора Інституту археології НАНУ акад. О. С. Сіренко, діючого на підставі Положення про НАНУ з іншого боку, склали угоди про наступне:
16	<i>Das Unternehmen garantiert den Distributoren und den Endverbrauchern eine Qualität seiner Produkte</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	Підприємство гарантує дистриб'юторам та кінцевим споживачам високу якість свого товару.
17	<i>Auf diesem Grund ist jede Produktrücksendung ausschließlich mit Zustimmung des Unternehmens und streng nach den Gesetzen, die den Verbraucherschutz regeln,</i>	Виходячи з цього, виключається будь-яке повернення товарів окрім тих випадків, коли це відбувається за згодою підприємства та чітко згідно з вимогами законодавства,

	<i>vorzunehmen</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	яке регулює захист прав споживачів.
18	<i>Nach Unterzeichnung seines Vertrags wird der Distributor zum unabhängigen Vertriebspartner des Unternehmens, der Produkte oder Dienstleistungen an den Endverbrauchern vertreibt</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	Після підписання Контракту, Дистриб'ютор стає незалежним збутовим партнером, який продає товари чи послуги кінцевим споживачам.
19	<i>Alle Streitigkeiten und Meinungsverschiedenheiten, die sich aus diesem Vertrag oder im Zusammenhang mit seiner Erfüllung ergeben und nicht durch Verhandlungen gelöst werden können, werden gemäß den im Tätigkeitsland des Distributors geltenden Gesetzen zur Prüfung an die zuständige Gerichtsinstanz übergeben</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	Всі суперечки та розбіжності, що виникають на підставі даного контракту чи у зв'язку з його положеннями, і не можуть бути вирішені шляхом переговорів, передаються, згідно діючому законодавству країни, де проводив свою діяльність дистриб'ютор, на розгляд до відповідної судової інстанції.
20	<i>Zahlungen in Höhe von 45% des Wertes der gelieferten Ware erfolgen in Euro innerhalb 30 Tage, an dem der Käufer alle Unterlagen bekommt</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	Оплата в розмірі 45% від вартості доставленого товару здійснюється в євро протягом 30 днів після отримання всіх документів.
21	<i>Innerhalb von 10 Tagen nach Unterzeichnung des Vertrages übergibt der Käufer dem Verkäufer ein Garantieschreiben der Bank, in</i>	Протягом 10 днів після підписання договору покупець передає продавцю гарантійний лист банку, в якому цей банк гарантує

	<i>welchem diese Bank die Einhaltung der Zahlungsbedingungen durch den Käufer garantiert (ССПГ URL: www.drjv.org).</i>	виконання умов оплати покупцем.
22	<i>80% vom Wert verladenen Ware bezahlt der Käufer als Postüberweisung binnen 14 Tage ab Datum der Vorlage bei der Bank folgender Dokumente (ССПГ URL: www.drjv.org).</i>	80% вартості відвантаженого товару покупець сплачує поштовим переказом протягом 14 днів з дня надання банку наступних документів.
23	<i>Wir leisten keine Gewähr für Schaden, die durch unsachgemäße Verwendung, Wartung, Beförderung und Lagerung verursacht sind (ССПГ URL: www.drjv.org).</i>	Ми не несемо відповідальності за пошкодження, що виникли через некомпетентне використання, обслуговування, транспортування та зберігання.
24	<i>Die Markierung muss deutlich mit wetterfester Farbe in deutscher und russischer / ukrainischer Sprache aufgetragen werden und folgendes enthalten: Bestellungsnummer, Bestimmungsort, Bezeichnung des Kunden, Kistenummer, Nettogewicht, Bruttogewicht u.a (ССПГ URL: www.drjv.org).</i>	Маркування має бути нанесено чітко незмиваючою фарбою на німецькій та російській / українській мовах і містити наступні дані: номер замовлення, місце призначення, назву фірми-одержувача, номер ящика, вагу нетто, бруто та ін.
25	<i>Der Verkäufer garantiert, dass die Qualität der gelieferten Ware dem Vertrag völlig entspricht (ССПГ URL: www.drjv.org).</i>	Продавець гарантує, що якість товару повністю відповідає контракту.
26	<i>Die Qualität der Ware darf nicht von der der Muster abgeweichten, die</i>	Якість товару не повинна відрізнятися від якості зразків,

	<i>beiderseitig vereinbart sind</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	узгоджених обома сторонами.
27	<i>Der BEARBEITER und der BESTELLER tragen die Vermögens- und Finanzverantwortung für die Nichterfüllung oder unpassende Erfüllung der Vertragspflichten gemäß dem geltenden Gesetze der Ukraine</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	За невиконання або неналежне виконання обов'язків угоди ВИКОНАВЕЦЬ і ЗАМОВНИК несуть майнову та фінансову відповідальність згідно чинного законодавства України.
28	<i>Falls es die rechtzeitige Zahlung für die erledigten Etappeleistungen gibt, zahlt der BESTELLER die Verzugszinsen in Höhe von 0,1% von der Schuldensumme für jeden Tag der Verschuldung, aber nicht mehr als Doppeldiskontsatz der Nationalbank der Ukraine, der für die Schuldungszahlungsperiode gültig ist</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	У випадку несвоєчасного розрахунку по етапу ЗАМОВНИК сплачує Виконавцю пеню у розмірі 0,1% від суми боргу за кожен день заборгованості, але не більше подвійної облікової ставки Нацбанку України, що діє на період, за який сплачується пеня.
29	<i>Sollte Ihnen unser Angebot nicht zusagen, wären wir für die Bekanntgabe der Gründe dankbar</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	Якщо Вас не влаштовує наша пропозиція, ми були б Вам вдячні за те, що Ви ознайомите нас з причинами.
30	<i>Sie können aus unserer Preisliste ersehen, dass unsere Preise mindestens 7% unter dem Marktpreis liegen</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	Ви можете побачити з нашого прейскуранту, що наші ціни щонайменшу на 7% нижче ринкових.

31	<i>Ich empfehle Ihnen recht bald zu bestellen, weil ich nur geringe Mengen auf dem Lager habe</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	Я рекомендую Вам швидше оформити замовлення, оскільки на складі у мене лише невелика кількість цього товару.
32	<i>Wir bitten Sie nochmals, unser Angebot zu überprüfen und uns mitzuteilen, ob mit einer Auftragserteilung zu rechnen ist</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	Ми просимо Вас ще раз переглянути нашу пропозицію та повідомити нас, чи можемо ми розраховувати на одержання замовлення.
33	<i>Wir bitten Sie, uns ein Angebot zu machen, das zu Geschäften im größeren Maßstab führen könnte</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	Ми просимо Вас зробити нам пропозицію, яка б могла призвести до підписання контрактів у великих масштабах.
34	<i>Bei Bezahlung innerhalb zwei Wochen nach Wareneingang ziehen wir 5% Skonto vom Warenwert ab</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	При сплаті протягом двох тижнів з дня отримання товару, ми надамо Вам 5% знижку від загальної вартості товару.
35	<i>Wir versprechen Ihnen, dass wir uns bei späterem Bedarf an Sie wenden werden</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	Ми обіцяємо Вам, що звернемося до Вас у випадку появи попиту.
36	<i>Durch kurzfristige Umstellung unserer Produktion können wir das bestellte Material nicht mehr verwenden</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	Через термінову реорганізацію нашого виробництва ми не зможемо використовувати замовлений матеріал.
37	<i>Lassen Sie uns Ihre Entscheidung per Fax wissen</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	Повідомте нас про своє рішення факсом.

38	<i>Sie dürfen versichert sein, dass alles daran setzen werden, um zukünftig derartige Vorkommnisse zu vermeiden</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	Я маю Вас запевнити в тому, що ми зробимо все задля того, щоб у майбутньому уникнути подібних випадків.
39	<i>Der Schaden ist infolge mangelhafter Verpackung entstanden</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	Пошкодження виникло внаслідок неналежного пакування.
40	<i>Die Mängelrüge kann ich nicht anerkennen, weil hier eindeutig ein Bedienungsfehler vorliegt</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	Я не можу прийняти рекламацію, оскільки це виникло внаслідок неправильної експлуатації.
41	<i>Die Mängelrüge kann ich nicht anerkennen, weil hier eindeutig ein Bedienungsfehler vorliegt</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	Я не можу прийняти рекламацію, оскільки це виникло внаслідок неправильної експлуатації.
42	<i>Falls des motivierten Verzichts des BESTELLERS bereiten die Seiten die zweiseitige Akte mit der notwendigen Nacharbeitliste und dem Erfüllungstermin vor</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	У випадку мотивованої відмови ЗАМОВНИКА сторонами складається двохсторонній акт з переліком необхідного доопрацювання і терміну його виконання.
43	<i>Der BEARBEITER hat das Recht die Aufsicht auf Arbeiten die mit der Stützeaufstellung verbunden sind, zu halten</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	ВИКОНАВЕЦЬ має право в межах своїх повноважень здійснювати археологічний нагляд за роботами, пов'язані зі встановленням опор.
44	<i>Falls der Unmöglichkeit archäologische Erforschungen nach den</i>	У разі неможливості проведення археологічних розвідок через незалежні від ВИКОНАВЦЯ

	<p><i>Bearbeiterunabhängigumständen (Regen, ungünstige Epidemicsituation), kann der BEARBEITER Erfüllungstermine einseitig verändern (verlängern). Der BESTELLER muss darüber informiert werden (ССПГ URL: www.drjv.org).</i></p>	<p>причини (дощі, несприятлива епідеміологічна обстановка), терміни проведення робіт може бути змінено (продовжено) ВИКОНАВЦЕМ в односторонньому порядку, про що ЗАМОВНИКУ буде повідомлено окремо.</p>
45	<p><i>Falls der Nacharbeitsnotwendigkeit, die von dem BEARBEITER wissenschaftlich argumentiert ist, schließen die Seiten das Zusatzabkommen ab. Dort bestimmen Sie die Leistungsmaßstabe, Erfüllungstermin und Zahlungstermin (ССПГ URL: www.drjv.org).</i></p>	<p>У разі виникнення необхідності проведення додаткової роботи, яку ВИКОНАВЕЦЬ науково обґрунтує, сторони складають додаткову угоду, в якій визначають обсяги робіт, строки виконання та терміни оплати.</p>
46	<p><i>Mit der Leistungenbeendigung gibt der BEARBEITER gemäß dem Kalendarplan dem BESTELLER zwei Exemplare des Berichts über die durchgeführte Leistungen (ein elektronisches Exemplar) und Übernahme-Übergabeakt (ССПГ URL: www.drjv.org).</i></p>	<p>По завершенню робіт ВИКОНАВЕЦЬ згідно календарного плану передає ЗАМОВНИКУ два примірника звіту про проведені роботи (один у електронному вигляді) та акт здачі-прийняття виконаних робіт.</p>
47	<p><i>Der BEARBEITER verpflichtet sich im Laufe 5 Tage nach der Erhaltung der Übernahme-Übergabeakt ihm auszustatten und dem BEARBEITER</i></p>	<p>ЗАМОВНИК протягом 5 днів після отримання акту здачі-прийняття виконаних робіт зобов'язаний оформити його або надати</p>

	<i>der motivierte Verzicht auf abgenommene Leistungen geben</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	ВИКОНАВЦЮ мотивовану відмову від прийняття робіт.
48	<i>Gehalt und Termin der Arbeiten sind durch des Kalendarplans (Nachtrag №2), der der Bestandanteil dieses Vertrags ist, bestimmt</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	Зміст та термін робіт визначаються календарним планом (Додаток №2), який складає невід'ємну частину цієї угоди.
49	<i>Die Annahme und die Schätzung der Arbeiten führt man gemäß dem Arbeitenabnahmeprotokoll durch</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	Приймання та оцінка виконання робіт проводяться згідно актів прийому-здачі робіт.
50	<i>Der BESTELLER und der BEARBEITER sind Gewinnersteuerzahler zu gemeinsamen Bedingungen</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	ЗАМОВНИК і ВИКОНАВЕЦЬ є платниками податку на прибуток на загальних умовах.
51	<i>Der Gerichtshof sorgt für die Einhaltung des europäischen Rechts</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	Суд відповідає за дотримання європейського права.
52	<i>Der Rechnungshof prüft die Finanzierung der Aktivitäten der Union</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	Рахункова палата перевіряє порядок фінансування заходів ЄС.
53	<i>Das Verlustrisiko während des Transports verbleibt beim Unternehmen</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	У процесі доставки ризик втрати лежить на Компанії.
54	<i>Ein Verzicht einer Partei auf einen Verstoß gegen eine Bestimmung</i>	Відмова будь-якої сторони від права вимагати усунути порушення

	<i>dieser Vereinbarung gilt nicht als Verzicht auf einen anderen Verstoß gegen diese Bestimmung oder eine andere Bestimmung dieser Vereinbarung (ССПГ URL: www.drjv.org).</i>	будь-якого положення чинного Договору не вважається відмовою цієї сторони від права вимагати усунути інше порушення цього положення або порушення інших положень чинного Договору.
55	<i>Der Käufer hat dem Unternehmen für die Ausrüstung und für alle hierin genannten Verpflichtungen als vollständige Berücksichtigung den Betrag von _____ (_____) (im Folgenden "Kaufpreis") zu zahlen (ССПГ URL: www.drjv.org).</i>	Покупець виплачує Компанії суму в розмірі _____ (далі – «Ціна покупки») в якості повного зустрічного надання за Обладнання згідно з чинним Договором.
56	<i>Das Versäumnis einer Partei, bei einer oder mehreren Gelegenheiten auf die strikte Einhaltung einer Bestimmung dieser Vereinbarung zu bestehen, gilt weder als Verzicht, noch beraubt es diese Partei eines späteren Rechts, auf die strikte Einhaltung dieser Bestimmung oder einer anderen Bestimmung dieser Vereinbarung zu bestehen (ССПГ URL: www.drjv.org).</i>	Відсутність вимоги сторони стосовно суворого виконання будь-якої умови чинного Договору не вважається відмовою цієї сторони від права такої вимоги і не позбавляє цю сторону права вимагати суворого виконання зазначеної умови або будь-якої іншої умови чинного Договору.
57	<i>Das Unternehmen wird den Käufer über seine Abteilung für den Konzerneinkauf über alle neuen Geräte informieren, die den unter diesen Vertrag fallenden Geräten</i>	Компанія повинна повідомити Покупцеві через Корпоративний відділ закупівель про будь-яке нове обладнання, що аналогічне Обладнанню згідно з чинним

	<i>ähnlich sind, die das Unternehmen während der Laufzeit dieses Vertrags entwickelt und / oder eine entsprechende behördliche Genehmigung für das Inverkehrbringen erhält (ССПГ URL: www.drjv.org).</i>	Договором, яке розробляється Компанією та / або на продаж якого Компанія отримує відповідний дозвіл наглядових органів протягом терміну дії чинного Договору.
58	<i>... in Anbetracht der darin enthaltenen gegenseitigen Vereinbarungen und Vereinbarungen und für andere gute und wertvolle Gegenleistungen, deren Erhalt und Hinlänglichkeit hiermit anerkannt werden, wird dies von und zwischen den Parteien dieser Vereinbarung einvernehmlich vereinbart und vereinbart (ССПГ URL: www.drjv.org).</i>	З урахуванням взаємних домовленостей, викладених у чинному Договорі, а також із урахуванням відповідного зустрічного надання, отримання й достатність якого підтверджується чинним Договором, сторони домовилися про...
59	<i>Wenn eine der Parteien am oder vor dem Abschlussdatum eine der in dieser Vereinbarung festgelegten Bedingungen nicht erfüllt und auf diese Bedingung nicht verzichtet wurde, ist diese Vereinbarung nichtig und alle Einzahlungen werden an den Käufer und dort zurückerstattet Eine weitergehende Haftung zwischen den Parteien besteht nicht (ССПГ URL: www.drjv.org).</i>	У випадку невиконання будь-якої зі Сторін якої-небудь попередньої умови, викладеної в чинному Договорі, в Дату завершення (купівлі та продажу) або до неї за умови, що Сторони не відмовлялися від такої попередньої умови, чинний Договір вважається недійсним, і всі депозити повертаються Покупцеві; Сторони також звільняються від відповідальності одна перед одною.

60	<i>Die Räumlichkeiten sind weder mit Rechten noch mit Forderungen der Dritten belastet, inklusive Pacht-, Pfand-, Optionsrechte und sonstige Belastungen (ССПГ URL: www.drjv.org).</i>	Приміщення не обтяжені будь-якими правами і вимогами третіх осіб, включаючи права оренди, застави, опціону або інші обтяження.
61	<i>Der Verpachter verpflichtet sich, ab Datum der Schließung des vorliegenden Vertrags bis Datum der staatlichen Registrierung des Pachthauptvertrags keine anderen Verträge bzw. Rechtsgeschäfte zu schließen, die zur Geltendmachung solcher Rechte bzw. Ansprüche führen können (ССПГ URL: www.drjv.org).</i>	Орендодавець зобов'язується з моменту підписання цього договору і до моменту державної реєстрації основного договору оренди не укладати інших договорів або угод, які можуть привести до виникнення подібних прав і вимог.
62	<i>Der vorliegende Pachtvertrag tritt ab Datum dessen staatlicher Registrierung in Kraft und hat die Geltungsdauer von einem Jahr (ССПГ URL: www.drjv.org).</i>	Цей Договір оренди набирає чинності з моменту державної реєстрації даного договору і діє протягом одного року.
63	<i>Der Pächter hat das Vorzugsrecht auf Vertragsverlängerung gemäß Bedingungen des vorliegenden Vertrags bis 5 Jahre und mehr (ССПГ URL: www.drjv.org).</i>	Орендар має переважне право на пролонгацію договору на умовах цього Договору на строк до 5 років і більше.
64	<i>Dafür muss der Pächter den Verpachter über den Wunsch, den Vertrag zu verlängern spätestens 2</i>	Для цього Орендарю досить не пізніше, ніж за 2 (два) місяці до закінчення передбаченого цим

	<i>(zwei) Monate vor dem Ablauf der in diesem Vertrag vorgesehenen Pachtdauer schriftlich benachrichtigen</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	договором терміну оренди направити Орендодавцю письмове повідомлення про намір продовжити Договір.
65	<i>Der Gerichtshof sorgt für die Einhaltung des europäischen Rechts</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	Суд відповідає за дотримання європейського права.
66	<i>Der Rechnungshof prüft die Finanzierung der Aktivitäten der Union</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	Рахункова палата перевіряє порядок фінансування заходів ЄС.
67	<i>Das Verlustrisiko während des Transports verbleibt beim Unternehmen</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	У процесі доставки ризик втрати лежить на Компанії.
68	<i>Ein Verzicht einer Partei auf einen Verstoß gegen eine Bestimmung dieser Vereinbarung gilt nicht als Verzicht auf einen anderen Verstoß gegen diese Bestimmung oder eine andere Bestimmung dieser Vereinbarung</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	Відмова будь-якої сторони від права вимагати усунути порушення будь-якого положення чинного Договору не вважається відмовою цієї сторони від права вимагати усунути інше порушення цього положення або порушення інших положень чинного Договору.
69	<i>Der Käufer hat dem Unternehmen für die Ausrüstung und für alle hierin genannten Verpflichtungen als vollständige Berücksichtigung den Betrag von _____ (_____) (im Folgenden "Kaufpreis") zu zahlen</i> (ССПГ URL: _____)	Покупець виплачує Компанії суму в розмірі _____ (далі – «Ціна покупки») в якості повного зустрічного надання за Обладнання згідно з чинним Договором.

	www.drjv.org).	
70	<i>Das Versäumnis einer Partei, bei einer oder mehreren Gelegenheiten auf die strikte Einhaltung einer Bestimmung dieser Vereinbarung zu bestehen, gilt weder als Verzicht, noch beraubt es diese Partei eines späteren Rechts, auf die strikte Einhaltung dieser Bestimmung oder einer anderen Bestimmung dieser Vereinbarung zu bestehen (ССПГ URL: www.drjv.org).</i>	Відсутність вимоги сторони стосовно суворого виконання будь-якої умови чинного Договору не вважається відмовою цієї сторони від права такої вимоги і не позбавляє цю сторону права вимагати суворого виконання зазначеної умови або будь-якої іншої умови чинного Договору.
71	<i>Das Unternehmen wird den Käufer über seine Abteilung für den Konzerneinkauf über alle neuen Geräte informieren, die den unter diesen Vertrag fallenden Geräten ähnlich sind, die das Unternehmen während der Laufzeit dieses Vertrags entwickelt und / oder eine entsprechende behördliche Genehmigung für das Inverkehrbringen erhält (ССПГ URL: www.drjv.org).</i>	Компанія повинна повідомити Покупцеві через Корпоративний відділ закупівель про будь-яке нове обладнання, що аналогічне Обладнанню згідно з чинним Договором, яке розробляється Компанією та / або на продаж якого Компанія отримує відповідний дозвіл наглядових органів протягом терміну дії чинного Договору.
72	<i>... in Anbetracht der darin enthaltenen gegenseitigen Vereinbarungen und Vereinbarungen und für andere gute und wertvolle Gegenleistungen, deren Erhalt und Hinlänglichkeit</i>	З урахуванням взаємних домовленостей, викладених у чинному Договорі, а також із урахуванням відповідного зустрічного надання, отримання й достатність якого підтверджується

	<i>hiermit anerkannt werden, wird dies von und zwischen den Parteien dieser Vereinbarung einvernehmlich vereinbart und vereinbart (ССПГ URL: www.drjv.org).</i>	чинним Договором, сторони домовилися про...
73	<i>Wenn eine der Parteien am oder vor dem Abschlussdatum eine der in dieser Vereinbarung festgelegten Bedingungen nicht erfüllt und auf diese Bedingung nicht verzichtet wurde, ist diese Vereinbarung nichtig und alle Einzahlungen werden an den Käufer und dort zurückerstattet Eine weitergehende Haftung zwischen den Parteien besteht nicht (ССПГ URL: www.drjv.org).</i>	У випадку невиконання будь-якої зі Сторін якої-небудь попередньої умови, викладеної в чинному Договорі, в Дату завершення (купівлі та продажу) або до неї за умови, що Сторони не відмовлялися від такої попередньої умови, чинний Договір вважається недійсним, і всі депозити повертаються Покупцеві; Сторони також звільняються від відповідальності одна перед одною.
74	<i>Die Räumlichkeiten sind weder mit Rechten noch mit Forderungen der Dritten belastet, inklusive Pacht-, Pfand-, Optionsrechte und sonstige Belastungen (ССПГ URL: www.drjv.org).</i>	Приміщення не обтяжені будь-якими правами і вимогами третіх осіб, включаючи права оренди, застави, опціону або інші обтяження.
75	<i>Der Verpachter verpflichtet sich, ab Datum der Schließung des vorliegenden Vertrags bis Datum der staatlichen Registrierung des Pachthauptvertrags keine anderen Verträge bzw. Rechtsgeschäfte zu schließen, die zur Geltendmachung</i>	Орендодавець зобов'язується з моменту підписання цього договору і до моменту державної реєстрації основного договору оренди не укладати інших договорів або угод, які можуть привести до виникнення подібних

	<i>solcher Rechte bzw. Ansprüche führen können (CCPIГ URL: www.drjv.org).</i>	прав і вимог.
76	<i>Der vorliegende Pachtvertrag tritt ab Datum dessen staatlicher Registrierung in Kraft und hat die Geltungsdauer von einem Jahr (CCPIГ URL: www.drjv.org).</i>	Цей Договір оренди набирає чинності з моменту державної реєстрації даного договору і діє протягом одного року.
77	<i>Der Pächter hat das Vorzugsrecht auf Vertragsverlängerung gemäß Bedingungen des vorliegenden Vertrags bis 5 Jahre und mehr (CCPIГ URL: www.drjv.org).</i>	Орендар має переважне право на пролонгацію договору на умовах цього Договору на строк до 5 років і більше.
78	<i>Dafür muss der Pächter den Verpachter über den Wunsch, den Vertrag zu verlängern spätestens 2 (zwei) Monate vor dem Ablauf der in diesem Vertrag vorgesehenen Pachtdauer schriftlich benachrichtigen (CCPIГ URL: www.drjv.org).</i>	Для цього Орендарю досить не пізніше, ніж за 2 (два) місяці до закінчення передбаченого цим договором терміну оренди направити Орендодавцю письмове повідомлення про намір продовжити Договір.
79	<i>Über eventuelle Tarifveränderungen wird der KUNDE von der BANK durch Aushängen entsprechender Informationen in der Schalterhalle der Bank bzw. durch das System „Bank-Kunde“ spätestens 10 (zehn) Arbeitstage vor der Inkraftsetzung solcher Veränderungen informiert (CCPIГ URL: www.drjv.org).</i>	Про зміну Тарифів БАНК сповіщає КЛІЄНТА шляхом вивішування відповідних оголошень в операційному залі БАНКУ або надсилання повідомлень за системою «Банк-Клієнт» не пізніше, ніж за 10 (Десять) робочих днів до введення в дію таких змін.

80	<i>Für die Abwicklung von Verrechnungs- und Kassengeschäften zieht die BANK vom Kunden einen Betrag gemäß geltenden Tarifen der BANK ein (CCPIГ URL: www.drjv.org).</i>	За здійснення розрахунково-касового обслуговування КЛІЄНТА БАНК стягує плату відповідно до чинних Тарифів БАНКУ.
81	<i>Der BEARBEITER und der BESTELLER tragen die Vermögens- und Finanzverantwortung für die Nichterfüllung oder unpassende Erfüllung der Vertragspflichten gemäß dem geltenden Gesetze der Ukraine (CCPIГ URL: www.drjv.org).</i>	За невиконання або неналежне виконання обов'язків угоди ВИКОНАВЕЦЬ і ЗАМОВНИК несуть майнову та фінансову відповідальність згідно чинного законодавства України.
82	<i>Falls es die rechtzeitige Zahlung für die erledigten Etappeleistungen gibt, zahlt der BESTELLER die Verzugzinsen in Höhe von 0,1% von der Schuldensumme für jeden Tag der Verschuldung, aber nicht mehr als Doppeldiskontsatz der Nationalbank der Ukraine, der für die Schuldungszahlungsperiode gültig ist (CCPIГ URL: www.drjv.org).</i>	У випадку несвоєчасного розрахунку по етапу ЗАМОВНИК сплачує Виконавцю пеню у розмірі 0,1% від суми боргу за кожен день заборгованості, але не більше подвійної облікової ставки Нацбанку України, що діє на період, за який сплачується пеня.
83	<i>Sollte Ihnen unser Angebot nicht zusagen, wären wir für die Bekanntgabe der Gründe dankbar (CCPIГ URL: www.drjv.org).</i>	Якщо Вас не влаштовує наша пропозиція, ми були б Вам вдячні за те, що Ви ознайомите нас з причинами.
84	<i>Sie können aus unserer Preisliste</i>	Ви можете побачити з нашого

	<i>ersehen, dass unsere Preise mindestens 7% unter dem Marktpreis liegen</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	прейскуранту, що наші ціни щонайменшу на 7% нижче ринкових.
85	<i>Ich empfehle Ihnen recht bald zu bestellen, weil ich nur geringe Mengen auf dem Lager habe</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	Я рекомендую Вам швидше оформити замовлення, оскільки на складі у мене лише невелика кількість цього товару.
86	<i>Wir bitten Sie nochmals, unser Angebot zu überprüfen und uns mitzuteilen, ob mit einer Auftragserteilung zu rechnen ist</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	Ми просимо Вас ще раз переглянути нашу пропозицію та повідомити нас, чи можемо ми розраховувати на одержання замовлення.
87	<i>Wir bitten Sie, uns ein Angebot zu machen, das zu Geschäften im größeren Maßstab führen könnte</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	Ми просимо Вас зробити нам пропозицію, яка б могла призвести до підписання контрактів у великих масштабах.
88	<i>Bei Bezahlung innerhalb zwei Wochen nach Wareneingang ziehen wir 5% Skonto vom Warenwert ab</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	При сплаті протягом двох тижнів з дня отримання товару, ми надамо Вам 5% знижку від загальної вартості товару.
89	<i>Wir versprechen Ihnen, dass wir uns bei späterem Bedarf an Sie wenden werden</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	Ми обіцяємо Вам, що звернемося до Вас у випадку появи попиту.
90	<i>Durch kurzfristige Umstellung unserer Produktion können wir das bestellte Material nicht mehr verwenden</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).	Через термінову реорганізацію нашого виробництва ми не зможемо використовувати замовлений матеріал.

91	<i>Lassen Sie uns Ihre Entscheidung per Fax wissen (ССПГ URL: www.drjv.org).</i>	Повідомте нас про своє рішення факсом.
92	<i>Sie dürfen versichert sein, dass alles daran setzen werden, um zukünftig derartige Vorkommnisse zu vermeiden (ССПГ URL: www.drjv.org).</i>	Я маю Вас запевнити в тому, що ми зробимо все задля того, щоб у майбутньому уникнути подібних випадків.
93	<i>Der Schaden ist infolge mangelhafter Verpackung entstanden (ССПГ URL: www.drjv.org).</i>	Пошкодження виникло внаслідок неналежного пакування.
94	<i>Die Mängelrüge kann ich nicht anerkennen, weil hier eindeutig ein Bedienungsfehler vorliegt (ССПГ URL: www.drjv.org).</i>	Я не можу прийняти рекламацию, оскільки це виникло внаслідок неправильної експлуатації.
95	<i>Die Mängelrüge kann ich nicht anerkennen, weil hier eindeutig ein Bedienungsfehler vorliegt (ССПГ URL: www.drjv.org).</i>	Я не можу прийняти рекламацию, оскільки це виникло внаслідок неправильної експлуатації.
96	<i>Falls des motivierten Verzichts des BESTELLERS bereiten die Seiten die zweiseitige Akte mit der notwendigen Nacharbeitliste und dem Erfüllungstermin vor (ССПГ URL: www.drjv.org).</i>	У випадку мотивованої відмови ЗАМОВНИКА сторонами складається двохсторонній акт з переліком необхідного доопрацювання і терміну його виконання.
97	<i>Der BEARBEITER hat das Recht die Aufsicht auf Arbeiten die mit der Stützeaufstellung verbunden sind, zu halten (ССПГ URL: www.drjv.org).</i>	ВИКОНАВЕЦЬ має право в межах своїх повноважень здійснювати археологічний нагляд за роботами, пов'язані зі встановленням опор.

98	<p><i>Falls der Unmöglichkeit archäologische Erforschungen nach den Bearbeiterunabhängigumständen (Regen, ungünstige Epidemiensituation), kann der BEARBEITER Erfüllungstermine einseitig verändern (verlängern). Der BESTELLER muss darüber informiert werden (ССПГ URL: www.drjv.org).</i></p>	<p>У разі неможливості проведення археологічних розвідок через незалежні від ВИКОНАВЦЯ причини (дощі, несприятлива епідеміологічна обстановка), терміни проведення робіт може бути змінено (продовжено) ВИКОНАВЦЕМ в односторонньому порядку, про що ЗАМОВНИКУ буде повідомлено окремо.</p>
99	<p><i>Die genannten Nichtwohnräume liegen im Erdgeschoss des Gebäudes in der _____-Str. und bestehen gemäß Angaben des Amtes für Technische Inventur und der Farbmarkierung auf dem als Anlage 1.1 zum vorliegenden Vertrag beigelegten Plan aus 19 (neunzehn) Zimmern, einem Korridor und Nebenräumen mit Gesamtfläche von 668,8 (sechshundertsechsdachtzig und 80/100) Quadratmetern (ССПГ URL: www.drjv.org).</i></p>	<p>Розташовані на 1-му поверсі будівлі в складі 19 (дев'ятнадцяти) кімнат, коридору та допоміжних приміщень загальною площею 668,8 (шістсот шістдесят вісім і 80/100) квадратних метрів, згідно БТІ, відповідно до кольорових маркувань на плані, що міститься в Додатку 1.1 до цього Договору.</p>
100	<p><i>Der Verpachter verpflichtet sich, die zu seinem Eigentum gehörenden Nichtwohnräume dem Pächter zum zeitweiligen ausschließlichen Besitz und zur zeitweiligen ausschließlichen Benutzung zu</i></p>	<p>Орендодавець зобов'язується передати Орендарю в тимчасове виключне володіння і тимчасове виключне користування, а Орендар приймає в оренду нежитлові приміщення, що перебувають у</p>

	<p><i>übergeben, und der Pächter verpflichtet sich, diese zu übernehmen</i> (ССПГ URL: www.drjv.org).</p>	<p>власності Орендодавця, розташовані за адресою: _____, розташовані на 1-му поверсі будівлі в складі 19 (дев'ятнадцяти) кімнат, коридору та допоміжних приміщень загальною площею 668,8 (шістсот шістдесят вісім і 80/100) квадратних метрів, згідно БТІ, відповідно до кольорових маркувань на плані, що міститься в Додатку 1.1 до цього Договору.</p>
--	---	---

ZUSAMMENFASSUNG

Die Merkmale der Übersetzung deutschsprachiger Vertragstexte werden in der Arbeit berücksichtigt. Es wird angemerkt, dass der offizielle und geschäftliche Stil für Stabilität, Abgeschlossenheit und Standardisierung steht. Es setzt die Richtigkeit des Wortlauts der Rechtsnormen und die Notwendigkeit der absoluten Angemessenheit ihres Verständnisses voraus. die Zusammensetzung der verbindlichen Elemente des Dokuments, um dessen rechtliche Gültigkeit zu gewährleisten; standardisierte Art der Präsentation; stabile Formen der Anordnung des Materials in einer bestimmten logischen Reihenfolge usw.

Es wird betont, dass der Übersetzer bei der Übersetzung von Texten von Verträgen / Geschäftsbriefen nicht nur allgemeine, sondern auch spezielle Wörterbücher verwenden sollte, da die textuelle Gestaltung von Verträgen / Geschäftsbriefen die Einbeziehung einer beträchtlichen Menge an juristischer, wirtschaftlicher, einschließlich wirtschaftlicher und terminologischer Fachbegriffe voraussetzt spezifische Terminologie aufgrund der Spezifität des Vertragsgegenstands.

Es ist erwiesen, dass eine der Besonderheiten der Übersetzung von Dokumenten natürlicher Personen die Notwendigkeit ihrer Legalisierung ist, die ihnen Rechtskraft für die Gewährung im Ausland verleiht. Die Gruppe der Dokumente juristischer Personen, deren Übersetzung ihre eigenen Besonderheiten hat und am häufigsten Schwierigkeiten verursacht, umfasst Verträge, Verträge und Versicherungsdokumente.

Die Übersetzung von Verträgen und Verträgen hat ihre eigenen Besonderheiten, einschließlich der speziellen Satzkonstruktion, des spezifischen Wortschatzes und des Vorhandenseins von lexikalischen Vorlagen, die der Übersetzer kennen muss, um Qualität und korrekte Übersetzungen ausführen zu können. Der Übersetzer von juristischen Dokumenten muss die Bedingungen für die Ausführung des Auftrags, die gewünschte Übersetzung der Namen der Parteien, die in das Vertragsverhältnis eintreten, die Eigennamen, das Format und

den Zweck der Übersetzung kennen. Bei der Übersetzung von Verträgen und anderen juristischen Dokumenten müssen die Besonderheiten der Abfassung von Rechtstexten berücksichtigt und die für ihre Abfassung geltenden Regeln eingehalten werden.

Schlüsselwörter: Offizieller Geschäftsstil, Dokument, Übersetzung, Vertrag, Äquivalent